

pto se reb² insensibilib² ⁊ se inferiorib² reuerē subijcit ex hac obediētia magi ap² deū merat. Scdo p² eruditionē vt p id qd foris i specie visibili cernit ad inuisibilem virtutē q interi² ē agnoscendā mēs erudiat. Tertio ppter exercitationē. qz cum hō ociosus esse non debeat pponit ei vt ilis et salubris exercitatio i sacramēt qua vanā ⁊ noxiā declinet occupationē. iuxta illd. Semp aliqd boni opis facito vt diabol² inueniat te occupatū. Rō ergo debet omitti put i pcedenti titulo dictū est.

Incipit liber secundus
de ministris ⁊ ordinib² ecclesiasticis
⁊ de eorum officijs.

In hac secūda pte d² ministris ⁊ ordinibus ecclesiasticis eorūq² officijs tractare puidimus. pmittētes q tres sūt secte famose videlz gētiliū. hebreorū. ⁊ xpianorū. Prīa ē erroris. Scda veritatis. Tertia vitatis ⁊ salutis. In prima naufragamur. In scda periculo eripimur. In tertia saluamur. Prīma secta d² a secādo. qz secat. i. sepat nos a deo Scda ⁊ tertia a sectādo ⁊ tenēdo. qm illumināt saluāt ⁊ liberāt. Xpianorū psonē tā seculares qz ecclesiastice ab alijs duab² sectis sū pte sūt hebrei videlz ⁊ gētili. Sic eni ap² nos duo sūt genera psonaz scz laicales ⁊ ecclesiastice. sic ⁊ ap² gentiles ⁊ hebreos Ap² gētilēs qdē seculares psonē erāt he monarcha scz impator roman². patricij q ⁊ senatores dicebāt. ad qz arbitriū vniūsa ordinabāt. reges. duces. comites. pfecti. suffecti. tribuni militū. tribuni plebis. ptores. centuriones. decuriones. qterniones. diuini viri. qstozes. ediles. et aule ianitores. Inter poetas vō erant aduocati. carminū relatores. carminū scptores. comedi. tragedi. ⁊ historiographi. Clares aut q a vi mētis dict² ē modo sacerdotem. modo pphaz. modo poetā significat fm illd. In ritu tēploz erāt apud gentiles archiflamines. pthoflamines. flamines ⁊ sacerdotes. vt iā dicef. Erāt qz ap²

eos viroz ⁊ mulierum religiosi puentus. Apud hebreos qz eadē erat diuinitas psonaz alienāq² erant seculares. alie diuino cultui in tēplo videlz dedicate. In tēplo erant sūm² sacerdotes vt melchisedech. minores sacerdotes. leuite. nathinei. luminū extinctores. exorciste. ianitores. ⁊ editui. seu cātores. Sup p²lm vō regendū erat dux p²lm moyses. ⁊ sub eo qz ipse cōstituerat ad p²liū ietro soceri sui. Erant etiā ci liarche. ⁊ aconitarbe. pentacontrache. et decacontrache. i. millenarij. cētenarij. qn quagenarij. ⁊ decani. Cūlios eni interpretatur mille ⁊ archos pnceps. indeciarcha. i. pnceps sup mille. eta cētū. inde eta cōtar/cha. q sup centū p²ates habebat. Penta/ cōtarchus d² q p²st qn qginta. pēta enim qnq² sonat. Decan² q decē. deca eni decē sonat. Apud xpianos qz sūlis diuersitas repitur. Et nota q xpiani a xpo dicti sūt xps vō a crismate. d² q dictū est i pre pma sub ti. de psecrationib². Nomē xpianorū pmo in antiochia inuētū ē. Antea enim oēs vocabāt discipuli seu frēs donec apli in antiochia p²iliū fecerūt. Et dicūt xpiani ortodoxi. i. recte gloriātes. et vt credūt viuētes. nā ortos grece d² recte latine. ⁊ doxa glia. Dicūt ergo xps a crismate qsi vnc². Ipe aut vnc² ē eternalit a deo pte pfortib² suis put legif in actib² aploz. et hoc nomē est oleū effusū. Hinc est q in veteri testamēto sacerdotes ⁊ reges xpiani cupant. qz vincti erāt vncione tpali. iux illd. Polite tāgere xpos meos. Hoc autē nomē xps nō ē p²riū nomē saluatoris s² ē cōmunis nūcupatio potestatis. est eni cōmune nomē dignitatis. Sz h² nomē iesus p²rie ē vocabulū psonē saluatoris q ab angelo gabriele in pceptiōe vocat² ē. euāgelista testante. vocabis inq² nomē ei² iesū. ⁊ ab hoib² in circūcisione. Et nō q ihs d² hebraice messias. grece xps vel sother vel sopher. latine vnc². vt pmissum ē. v² saluator eo q ipse saluū faciet p²lm suū a peccatis eoz. p²atem eni habet dimittēdi peccata sicut ipse dicit. vel salutaris. quia ipse nobis salutē dedit. Si eni pcepta ei² fuauerim² vitā eternā possidebim². Hoc aut nomē iesus porphiri² p²hs greca ⁊ latīna lingua p²ri² scribebat. latine iesus. grece xps. quam greci p. j. lōga sonāt. vñ

et quāda pferūt gisus .latini x̄o p.e. longa.
Recti⁹ ḡ videt sic esse pingendū. ihs. per
 grecā abbreviatōez. q̄ hie⁹ p latinā aspi
 rationē. **S**z z h̄ nomē x̄ps cuz sit grecum
 greca scribit abbreviatōe sic .x̄pc. Nam
 greci ponūt x. p chi. p. x̄o p.r.et .c.p.s.
 Si aut scribit p.s. latina terminatiōe finit
 Ergo si lōgo scemate scribit .sic p aspirati
 onē pingat christus. Circa noia autē x̄pi
 notādū ē q̄ qdā ex ip̄is dicūt de x̄po rela
 tiue v̄l q̄si relatiue. vt pastor sp̄sūs z me
 diator. qdā nō relatiue. vt h̄o. qdā trāsla
 tiue. vt agn⁹. ouis. vitul⁹. serpens. aries.
 leo. vermis. z qdā cū sint institutiōe rela
 tiua: sūt ei p̄rogatiua p̄uilegiū appropria
 ta. vt x̄ps. **J**esus at ē pprie ppriū nomē
 ei⁹ vt p̄missuz ē. Vocat etiā x̄ps alpha et
 o. i. p̄ncipiu⁹ z finis. z hebraice emanuel.
 qd̄ interpretat nobiscū de⁹. Nobiscū enī est
 p̄sentia⁹ maiestatis. p̄ participationem
 x̄itari. p̄ vinculū charitatis. z p̄ adimple
 tiōē x̄itatis. Vocat p̄terea via x̄itas z
 vita. **V**ia i exemplo vel p̄cepto. x̄itas in
 p̄misso. vita i p̄mio. **S**abbaoth x̄o. id ē.
 de⁹ exercitiū. adonay qd̄ est dñe. athana
 thos. i. immortalis. kyrios. i. dñs. theos. i.
 de⁹. p̄athocrathon. i. pater disponēs vel
 p̄fect⁹. domoufyō. i. vni⁹ essentie. noia sūt
 dei. non tñ p̄sone x̄pi Vocat p̄terea x̄ps
 fm̄ elaiā amirabilis. p̄siliari⁹. de⁹ fortis.
 pater futuri seculi. p̄nceps pacis. Ammi
 rabilis i incarnationē. p̄siliari⁹ in itēgra re
 rum cognitione. de⁹ in rerū creatiōe. fortis
 in rerū dispositione. pater futuri seculi in
 meritoz retributiōe. p̄nceps pacis d̄: v̄l
 q̄ fuit mediator dei z hoīuz vel etiam ho
 minū z angeloꝝ. vel q̄ cōfert illis pacē q̄
 exupat oēs sensū. cur⁹ pacis non erit finis.
 Vocat etiā x̄ps ineffabili noie tetragrā
 maton. i. q̄ttuor l̄raz q̄ sūt. ioth. hee. vau.
 beth. q̄ sunt apud nos. i. e. v. he. Est ḡ no
 mē ieube. qd̄ d̄ ineffabile. nō q̄ nō vale
 ar fari. s̄ q̄ nō ē de⁹ h̄ noie nisi in arduis i
 uocādus. vel q̄ ei⁹ snia sufficienter neqat
 explicari. Cuius interpretatio ē talis. ioth
 p̄ncipiū. hee iste. vau passiōis. beth vite.
 q̄si iste ē p̄ncipiū vite passiōis. **G**enitiu⁹
 more grecoꝝ ponit p̄ ablatiuo. passiōis
 p̄ passiōe. i. p̄ passiōē. Quō aut vita n̄ra
 ab ip̄i morte depēdeat nō possum⁹ intue
 ri. **D**e h̄ dicef i tertia p̄te l̄b ti. de indumē

tis legalib⁹. **H**oc aut nomē de⁹ appropria
 tur p̄ri z filio z sp̄i sancto put in simbolo
 athanasij legiē. q̄uis etiā q̄nq̄ ad alias
 p̄sonas extēdat. iux̄ illd̄. **D**ñs non detra
 hes. Et alibi. **A**pplica illum ad deos. Et
 apls. **N**ā etsi sūt q̄ dicāt dñj. siue in celo si
 ue i terra. nob̄ tñ vn⁹ deus pater ex q̄ oia
 Et idē. Si nostrū euāgelij ē optū i his q̄
 pereūt ē optū. in q̄b⁹ de⁹ hui⁹ seculi exce
 cauit mētes infidelij. **R**ursus ihs dice⁹ ē
 nazaren⁹ a qdā vico galilee. **D**e⁹ dict⁹ est
 pp̄ vnica cū p̄re substantiam. **D**ñs x̄o d̄
 pp̄ fuentē creaturā **D**e⁹ z h̄o d̄. q̄ ver
 bū z caro. **V**erbū d̄ q̄ pat p̄ cū oia cōdi
 dit siue iussit **I**magō d̄ pp̄ parē silitudi
 nē p̄ris. **S**iq̄dez apud xpianos seculares
 p̄sone laici dicūt. laos enī grece d̄ p̄ls la
 tine **C**lericales sūt q̄ i ecclia defuiunt vel
 ip̄az regūt. a clerico qd̄ ē sors put iā dicef
Hoc aut subdividūt in monachos. i. in sin
 gularit⁹ degētes. nā monos grece d̄ singu
 lar latine. z alios religiosos. **S**ūt aut q̄t
 tuor genera monachoꝝ. alij sūt cenobite
 q̄ videlz i cōmuni monasterij regula z vi
 ta obediētie maioꝝ defuiūt. alij sunt ana
 chorite q̄ videlz edificāt solitudines. z q̄
 uis i cōmuni vita positi. p̄uate tñ contem
 plationi vacāt. alij sūt heremite q̄ videlz
 solitarie i desert⁹ degūt. alij sūt girouagi
 .i. vagabūdi z circūcellidēs. **R**eligio x̄o
 dicta ē. q̄ p̄ eā vni deo religamur ad diuī
 nū cultū vinculo fūiēdi. z i clericos secu
 lares q̄ vsurpato noie seculares dicūt. ad
 differētiā regulariū q̄ pp̄rio carēt qd̄ non
 p̄tingit i istis. **M**az z fm̄ Augl. **B**on⁹ mo
 nach⁹ vix bonū clericū facit. **S**z z ecclia
 sticaz p̄sonaz duo sūt genera **N**ā aliud ē
 dignitatis. aliud ordinis. **D**ignitatis vt
 papa. patriarcha. p̄mas. archi ep̄s siue me
 tropolitan⁹ qd̄ idē ē. ep̄s. archidiacon⁹.
 archip̄sbr. z p̄posit⁹. q̄uis oēs q̄ p̄sūt p̄e
 positi generalit⁹ rite vocent⁹. **I**n choro x̄o
 p̄sone sūt decan⁹. subdecan⁹. cātoꝝ. siue p̄
 cētoꝝ. succētoꝝ. tēsaurari⁹ siue sacrista. ar
 chiacola z hmōi. **D**ignitates autē z ordi
 nes a lege originē z exēpla traxerūt. iux̄ il
 lud. **C**ōstitues eos p̄ncipes sup̄ oēm frāz
Quāz quidam dicunt dignitates a genti
 litate sūpsisse initiū. **O**rdīs at p̄sone sunt
 sacerdos. diacon⁹. z ceteri q̄s inferi⁹ p̄se
 q̄mur. **Q**ualit⁹ a veteri ritu tā gētilium q̄

hebreorum ad cultū pñi ecclie trāslatio pso
haz facta sit. ⁊ qñt ab ill' pñone dignitatū
i ecclia originē habuerūt. breuiter videam⁹
Et qñdē dñs papa q̄ pater vñ custos patz
ē vicē gerit sūmi pñifici. **R**oman⁹ ipator
monarche silitudinez gerit. **S**enatoria et
patricioz dignitas manet i ecclia i qñtuor
patriarchis ⁊ i ecclia romana in cardina-
lib⁹. **P**rimates q̄ trib⁹ archiep̄is pñesse ha-
bēt regē expmūt q̄ trib⁹ ducib⁹ pñest. **M**e-
tropolitani seu archiep̄i ducib⁹ cōpanē q̄
plurib⁹ comitib⁹ pñsūt. sic illi plurib⁹ ep̄is.
Melagi⁹ tñ papa dñc q̄ vna puincia hz re-
gem ⁊ metopolitanū. **E**p̄i comitū silitudi-
nē gerūt. **C**oepiscopi q̄z pñas sublata ē: p̄
sidū ⁊ pñectorz. **P**repositi xō ⁊ tribunos
militū imitāt. archiep̄s bzi tribunos plebis
cācellarij pñtores. archidiaconi cēturiōes.
decani decuriones. pñbzi curati aduoca-
tos. **P**ersonē q̄z ordinū ab illis originem
habuerūt. **N**ā pñbzi vices gerūt ediliū. di-
aconi q̄ternionū. subdiaconi duū viroz.
exorciste q̄stozes imitānt. ostiarij aule ia-
nitozes. lectozes carminū relatozes. acoli-
ti carminū scriptozes. **C**ane cñalis oz-
do fm̄. **I**sid⁹. q̄driptit⁹ est videlz i patriar-
chis. archiep̄is. metropolitāis. atqz ep̄is
Aplica autē sedes sic ait anaclet⁹ papa ca-
put ⁊ cardo est aliaz. qm̄ sic ostiū cardine
regit. sic illi⁹ autoritate oēs ecclie regunt
⁊ inde dicti sūt cardinales p̄ q̄s tota ecclie
sic ostiū p̄ cardinē gubernat. **I**lli⁹ autē
plurē papa. i. pñ patz vocat. i. vniūsalis
qz vniūse ecclie pñcipat. ⁊ aplic⁹. qz pñci-
pis aploz vicē fungit. ⁊ sūm⁹ pñificex. qz
caput ē oīuz pñificū. a q̄ illi tāqz a capite
mēbra descēdūt et de ei⁹ plenitudine oēs
accipiūt. q̄s ip̄e vocat i pñtē solitudinis. nō
i plenitudine pñatis. **I**p̄ic ē melchisedech
cui⁹ sacerdotiū nō ē ceteris cōpatuz. **P**a-
triarcha xō greca lingua sūm⁹ patz inter
pñat. qz pñmū. i. aplicū retinet locū. ⁊ iō qz
sūmo honore fungit. tali noie censet. sicut
i roman⁹. pñstātinopolitan⁹. anthiocen⁹.
alexādrin⁹. hierosolymitan⁹. **D**icit etiaz
patriarcha qñ pñat arche. i. ecclie. vñ patz
pñceps. **A**rchos enī grece princeps inter
pñat latine. **M**ic ē moyses q̄ aaron i pñtifi-
cē oleo pñsecrauit. **A**rchiep̄s greco voca-
bulo dñ eo q̄ sit sūmus seu pñceps ep̄oz.
Tenet enī vicē aplicā ⁊ pñidet tam metro-

politāis q̄z ceteri ep̄is. **M**etropolitani
seu metropolitae a mēsurā ciuitatū vocāt.
Singulis enī puicis pñminēt. **Q**uoz au-
toritati ⁊ doctrine ceteri sacerdotes subie-
cti sūt. sūm q̄b⁹ nihil reliqz ep̄is agē licz. so-
licitudo enī toti⁹ puincie ip̄is cōmissa est.
Un pelagi⁹ papa ait: **S**citote certā esse p-
uincia q̄ hz. x. aut. xj. ciuitates. ⁊ vñ regē
⁊ totidē mīozes pñates sū se. ⁊ vñ metro-
politānum aliosqz suffraganeos. x. vel. xj.
ep̄os iudices. ad quoz iudiciū oēs cause
ep̄oz ⁊ reliqz sacerdotū ac ciuitatū refe-
rāt. **O**ēs autē sup̄i designati ordies ep̄oz
⁊ sup̄ioz vno eodēqz vocabulo ep̄i nomi-
nāt. s. pñuato noie q̄dā vñt pñt distincti-
onē potestātū quā singularit̄ acceperunt
Ep̄atus vocabulū vñ dictū ē sū ti. de ep̄o
dicet. **P**orro fm̄ anacletū papā pñmates
⁊ patriarche diūsoz noīuz. s. eiusdem for-
me atqz officij sūt. **E**t iō q̄dā pñmates vsur-
pāt sibi nomē patriarche vt aquilegen. et
grāden. **P**rimacia autē dicta est a pñicis
pñuersiōis ad fidē. **I**n cōcilio q̄z africanō
statutuz ē ne pñme sedis ep̄s. pñceps sacer-
dotū. aut sūm⁹ sacerdos. aut aliq̄d hñmōi.
s. tñ pñme sedis ep̄s appelletur. **M**elagi⁹
etiā papa pñstituit vt nullus patriarchaz
vniūsalitatē vocabulo vñqz vtat. ne aliqz
i suis eplis vniūsalē noiet illū. qz si vnus
patriarcha vniūsalis dñ. patriarchaz no-
mē ceteri derogat ⁊ subtrahit. **A**d b sum-
moz pontificū pñsulū atqz reliqz sacerdo-
tū institutio i veteri te. sup̄sit exordiū. et i
nouo est plen⁹ pñsumata. **S**ūmi nāqz atqz
mīozes sacerdotes a deo p̄ moysen institu-
ti sūt. vt ppetu⁹ eēt cult⁹ tabernaculi p̄ suc-
cessionē eoz a filiis isrl. **E**xo. xxvij. **D**a-
uid autē mīsteria dom⁹ dei ampliās ianito-
res instituit et cātozes. salomō exorcistas
iuenit. sic sub ti. de sacerdote dicitur. **H**ec
oīa ecclia i nouo test. imitata ē vt iā dictū
ē. **H**abet enī ianitozes q̄s ostiarios appel-
lam⁹. p̄ cātozib⁹ xō lectozes simul ⁊ cāto-
res instituit. exorcistas etiā noie ⁊ officio
antiq̄ manēte recepit. p̄ filiis aaron oēs i-
fra sūmū pñtificē sacerdotiū admīstrātes
pñsecrati sūt. inē q̄s q̄dā discretio ē exorta
vt ali⁹ appellēt simpliciter sacerdotes. ali⁹
archiep̄s bzi. ali⁹ ep̄i. ali⁹ archiep̄i seu metro-
polite. ali⁹ pñmates. ali⁹ patriarche. ali⁹ sū-
mi pñtiffices vt pñmissum ē. **Q**ue discretio

a gētilib⁹ maxie introducta ē. q̄ suos flāmi-
nes. alios simpliciflāmines. alios archi-
flāmines alios p̄thoflāmines. i. p̄mates ap-
pellabāt. Hi i capite pileū habebāt. i. quo
erat breuis v̄ga q̄ a carnib⁹ sacrificiorum
aues arcebant. Pilleū aut̄ ip̄m desup ali-
qd lane habebat. qd cū p̄ estum ferre non
possent. filiū tñ i capite ferre ceperūt. Un̄
a filo q̄ vtebant flāmines dicti sūt. q̄si flā-
mines. **Dez** festiuis dieb⁹ filo deposito p̄
sacerdotū eminētia pilleū iponebāt. **De** a-
torū q̄z z minorū sacerdotū discretio in no-
uo testamēto ab ip̄o xp̄o sup̄sit exordium
q̄ ap̄los p̄ maiorib⁹. discipulos p̄ minori-
bus sacerdotib⁹ instituit. petrū x̄o i sūmū
sacerdotē elegit. **Apl̄i** etiā eandē formam
secuti i singulis ciuitatib⁹ ep̄os et p̄s̄bros
ordinauerūt. put sub ti. de sacerdote dice-
tur. **Leuitas** vero ab apl̄is legim⁹ ordina-
tos. Un̄ ciprian⁹ ait: **De**minisse debent
diaconi qm̄ ep̄os et p̄positos dñs elegit.
Diacones aut̄ post ascēsus dñi i celū apl̄i
sibi constituerūt. subdiaconos z acolitos
tpe p̄cedēte eccl̄ia sibi p̄stituit. Et sicut ca-
non demētis pape testat̄. beat⁹ petr⁹ p̄ma-
tes vel patriarchas i illis ciuitatib⁹ poni
p̄cepit. in q̄b⁹ olim apud ethnicos siue gē-
tiles erāt flāmines eoz atq̄ p̄me legis do-
ctores. in q̄b⁹ x̄o olim apud eos erāt eoz
archiflāmines. q̄s miores reputabant q̄
dictos p̄mates eoz: archiep̄os institui p̄-
cepit. z in singulis reliq̄s ciuitatib⁹ singu-
los ep̄os. **Anaclet⁹** q̄z papa instituit p̄s̄by-
teros p̄ castella z villas poni z ordinari.
Ceter⁹ i leuitico legif⁹ voce sup̄na ad moy-
sen dictū esse. **Loq̄re** ad aarō: **hō** de semī-
ne tuo p̄ familias q̄ habuerit maculā non
offerat panes deo suo. nec accedat ad mi-
nisteriū ei⁹ si cec⁹ fuerit si claud⁹ si puo vl̄
grādi vl̄ torto naso. si fracto pede. si man-
cus. si lipp⁹. si albuginez hñs i ocl̄o. si iugē
scabiē. si petiginē in corpe. si pōderofus.
si lāgid⁹. qz indignū ē dare deo qd dedi-
gnat̄ hō. **In** q̄ instruimur q̄les a clericatu
sint repellēdi. **Dicunt** aut̄ clerici a clerōs
grece qd ē fors seu hēditas latine q̄si sint
de sorte dñi. vel q̄si dñs fors eoz sit. iux̄ il-
lud p̄phete **Dñs** ps hereditatis mee zc.
Ex q̄ p̄z q̄ nihil ex deū h̄re dñt. s̄ solū de
cimas p̄mitias z oblatiōes q̄ sunt heredi-
tas dñi accipiāt. **Siue** q̄si sint sorte electi.

In veteri nāq̄ testamento z ap̄d gētiles
clerici z sacerdotes sorte ex liberi eligēbā-
tur. z i nouo testamēto matthias sorte ele-
ctus ē. **Prim⁹** aut̄ cleric⁹ factus ē petrus.
Igin⁹ papa cōposuit clerum et distribuit
gdus. **Circa** coronā clericoz tria atten-
dēda sūt. s. caput/ abrasio. capilloz detru-
catio. z forme circulatio. **Ad** capitis abra-
sionē tria sequūt. scz mūdiciē p̄suatio. de-
nudatio. z deformatio. **De** nudiciē p̄su-
atio. qz ex capillis sordes i capite p̄gregāf⁹
Deformatio qz capilli ad ornatum sūt. si-
gnificat ḡ tōsura mūdā z nō formabilē vi-
tā. i. q̄ clerici debēt h̄re mūdiciā mētis in-
teri⁹ z nō formabilē vitā. i. nō ex q̄sitū ha-
bitū exteri⁹ s̄m dionisiuz in eccl̄astica ge-
rarchia. **Rasura** q̄z z tōsura capilloz est
depositio oīuz t̄paliū. **Clerici** enī victu et
vestitu p̄tēti oīa cōmunia h̄re debēt. **Un̄**
p̄ apl̄m comā nō nutriāt. s̄ caput desuper
in modū spereradant. **De** nudatio autēz
ip̄a sup̄ioris ptis capitis nullū debere eē
mediū iter nos z deū demonstrat. vt reue-
lata facie gl̄iaz dñi libere p̄tēplemur. **Rur-**
sus radim⁹ caput relictis inferi⁹ i modum
corone capillis. qz caput mentē signat. ca-
pilli x̄o seculares cogitatiōes. **Sicut** ḡ ca-
put mūdāf⁹ superi⁹ a capillis. ita mēs n̄ra
dū superiōra. i. celestia cogitat a seculari-
bus cogitationib⁹ mūdārī debet. s̄ ps in-
ferior capillos h̄z. qz nō ē phibituz aliqñ
de secularib⁹ cogitare sine q̄bus vita p̄ns
duci nō pōt. **Circa** detruccatiōez capilloz
notandū est. q̄ illa significat q̄ clerici oēs
sup̄fluas cogitatiōes dñt a mēte absconde-
re. **Attonso** igit̄ capite et patētib⁹ aurib⁹
incedere debēt. ne capilli crescēdo aures
operiant z oculos impediāt. qm̄ puiden-
dum est ne seculares cogitatiōes aures z
oculos mētis impediēdo nos ad secularia
trahāt. **Un̄** capillos sup̄ aures tondeam⁹
vt quiq̄ capitis sensus expeditos ad dei
fructum habeamus. **Bene** igit̄ ad ezech̄i-
elem dz. xliij. ca. **Sacerdotes** caput suum
nō radāt. neq̄ comā nutriāt. s̄ tondentes
attōdeāt capita sua. **Si qdē** vt ait **Greg⁹**
i pastorali li. ij. c. xviij. **Capilli** i capite ex-
teriores sūt cogitatiōes in mēte. q̄ dū sup̄
cerebrū insensibilif oriunt̄ curas vite p̄e-
sentis expmūt. q̄ qz ex negligenti sensi im-
portune aliqñ p̄deūt. q̄si nob nō sentiēti-

bus pcedūt. Quia g sacerdotes q sunt sa-
crifidelitū duces sollicitudines exteriores
h're pnt. nectū eis vehemēt incubere dnt
recte caput radere z comā nutrire. phibē-
tur. vt cogitationes cordis d vita subdito/
rū neca se fūdit amputet. nec rurs' ad cre-
scēdū nimis relaxēt. Et bñ subdit tōden/
tes attōdeāt capita sua. vt videlicet cure
tpalis sollicitudines z qntū necē ē pvideāt
z tñ rescidāt citi' nē imoderati' excrescāt.
Dū g p administratē exterior' puidētiaz
corpor' vita ptegit. z rursus p moderatā
cordis intētionē no impedit. capilli i capi-
te sacerdotis resuanti vt cutē coopiant. z
refecāt ne oculos claudāt. Circa forme cir-
culatiōez seu coronā sciēduz ē q fit ppter
mlta. **Primo** i signū q xps rex n'r scipm i
ara cruci oblaturus spineaz coronā porta-
uit. **Un** z nos q p eādē passionē saluari
desideram' dñice passiōis signū. i. formā
spineaz corone. quam ipse vt spinas pctōz
n'roz auferret. i. passiōe portauit i capite. i.
xticib' n'ris portam' vt sic ille p nob sic z
nos p illo irr'isōes et obprobria paratos
eē libent' sufferre demonstrē. **Secūdo** cir-
cul' capilloz x'tutē eq'litat' vndiqz rōni cō-
sentietē desig't. **Tūc** eni tpales res bñ co-
gitāt si pueniāt rōni. **Tertio** circularis fi-
gura fit. qz h figura nō hz pncipiū neqz fi-
nē. p qd dā itelligi q clerici sūt mistri dī
q n' habuit pncipiū neqz finē hēbit. **Quar-**
to h figura nullū hz angulū. p qd significat
q clerici nō dnt h're sordē in vita. qm vbi
angul' ibi sordes. vt dīc berū. z q dnt h're
x'tatē i doctrina. qm x'tas angulos non
amat vt dīc **Hiero**. **Quinto** qz hec figura
oīuz figuraz ē pulcherrima. vñ i hac de'
celestes creaturas fecit. p qd significat q
clerici dnt h're pulchritudinē iteri' i mēte
z exteri' i puerlatiōe. **Sexto** qz h figura ē
oīuz simplicissima. **Nā** fm **Augl**. **Nā** si
gura ex vna lineā tñ cōsistit nisi sola cir-
cular'. q vnica lineā claudif. p qd signifi-
cat q clerici dnt h're simplicitatez colūbi-
nā. iux illd. z simplices sic colūbe. **Septio**
corona clericos eē spēalr regnū dei demō-
strat. ipi nāqz fm **Hiero**. sūt reges z sacer-
dotes. i. regales sacerdotes z sūt reges. i.
se z alios i x'tutib' regētes. z ita in deo re-
gnū hnt. **Saner**asura capit' clericorū
h't sic ait beda i historia agloz. i. memoriā

ei'. qz cū btūs petr' i antiochia p'dicaret.
abzaserūt sūmitatē capitis ei' i ptumeliā
nois xpiani z dñice passionis qd qdē ho-
die toti clero tradit i honorē. **Fuerunt** tñ
q dicerēt q tōsure eccl'astice vsus a naza-
reis q oia veteri legi custodiūt exortus ē.
Hic enī p'us crine fuato. denuo p' magne
vite ptinētiā caput radebāt. z capillos in
ignē sacrificij mittebāt. vt pfectiōez deu-
tiōis sue dño p'secrarent. qrum exēplo ab
aplis itroductū ē. vt z nazarei ac sc'ti dī cri-
ne p'cioso inouēf. q'uis oli xpiani a iudeis
q'si i ob p'biū nazarei vocarēt p eo q sal-
uator n'r a vico qdā galilee nazaren' apel-
lat' ē. **Pōt** etiā dici q v'l' tōsure a lege oc-
casionē traxit. **Sacerdos** nāqz legi tyarā. i.
pilleū ex bisso i modū medie spere i capite
rex n'o coronā gestabat. ps g capitis rafa
tyarā circul' criniū desig't coronaz. ad no-
tādū q instituit eos de' gen' electū z rega-
le sacerdotiū. **Rursus** lex coronaz qttuor
digitoz sup mēfā z desup aureolā fieri iu-
bebat. **Ceter** ad ezechielē dñs dīc **Sume**
gladiū acutū z educ p caput tuū z barbā
Lōgitudo nāqz capilloz mltitudinē sigifi-
cat pctōz. **Incipit** clerici barbas sibi ra-
dere informāt. rasio nanqz piloz barbe q
ex supfluis stomachi puenire dicūt hūo-
rib'. desig't q vicia z pctā q i nob supflua
sūt refecare debem'. **Radim'** etiā barbas
vt p inocētiā z hūilitatē puri videamur.
z angel' q sp i iuuenili etate florēt coeque-
mur. **In** ieiunijs tñ qnqz capillos crescere
p'mittim'. qz cogitationes q d' deū nō sunt
vt ē eccl'iaz edificare. agrū colere. z silia q
tpe abstinentie fieri solēt phiberi nō debēt.
Cōciliū cartagin'. statuit vt clerici neqz co-
mā nutriāt neqz barbā. **Ordināt** aut cleri-
ci vt deo fuiāt. nec d' cetero fuiāt mūdo.
nec gl'iemūdi. dnt g offerre corpa sua ho-
stia viuētē deo placētē. **Un** apls ad Ro-
ma. **Cō**fundāt oēs q gloriāt i stulticia. i.
in gl'ia mūdi. q nō ē v'a gl'ia. s' imago gl'ie.
Quare aut ordinādis man' iponāt. dice-
tur i tractatu d' d'acono. **Ordināt** i qttu-
or t'pib'. i. dō qz sacerdotes z alij clerici lo-
cū i eccl'ia obtinēt quē leuite in p'lo isrl' ob-
tinuerūt. q's sic i libro numeroz legif dñs
p p'mogenitis recepit. z eos i egypto dū
p'mogenita egyptioz iterficerent custodi-
uit. p'mogēita n'o q'si qdā p'micie sūt. **Un**

qñ pñicias dño offerim? cum alijs ad sa-
 cros ordies offerim? **C**onueniēs igit ē vt i
 pñitijs tpm. s. in quattuor tpi? pñicias
 hoiuz offeram? **R**ursus idō i qttuor tpi/
 bus vt qttuor xtutib? exornēt. 7 sū qttu
 or euāgelij fūire xpo 7 ecclie moneant.
In vere vt xtutib? flozeāt. i. estate vt fru-
 ctus afferāt. i. autūno vt fruct? bonoz ope-
 rū merāt. i. hieme vt collecto pfuent i hor-
 reo 7 eis fruant in dño. 7 vide i sexta pte
 sū sabbato post dñicaz. xvij. **I**do aut po-
 tius i sabbatis qttuor tpm qñ in qrtis vel
 sextis ferijs sūt ordinationes. qz illa dies
 spiritui sancto psecrata ē. cui? dona in or-
 dinib? recipiunt. **P**receptū enī est priori
 pto sabbatū celebrare. ad sū vt cēt figura
 sanctificationis spū sancti. **Uñ** Ero. xvi.
Reques sabbati sanctificata ē dño **E**t itez
Custodite sabbatū meū. sanctū est enī mi-
 hi. qz erit signū inter me 7 vos in generati-
 onib? vris. Ero. xxvj. 7 xxxv. ca. **P**rete-
 rea nūqñ legim? i Gen. sanctificationē fie-
 ri p oēs priores dies. sed de sabbato solū
 dictū est. **S**anctificauit deus diē sabbati.
Fiūt etiā in sabbato in signū q ordinandū
 debēt hñe sabbatū pectoris vt tadē trāse-
 ant ad sabbatū eternitatis. **O**rdinatio au-
 tem qñ fit in sabbato sequētis diei est. figu-
 rat enī sacerdotes ordinatos esse mistros
 diuerfoz dominicoz sacramentoz. **I**deo
 qñ fit hora nona. qz iam illud tps ad domi-
 nicū diē scz resurrectionis intelligit ptine-
 re. **O**rdinādū enī ad xpi similitudinē sabbato
 resurrexisse intelligunt. **C**ōgrue igitur i
 hac die scz in dñica celebrant mysteria sa-
 cerdotaliū bñdictionū. in q sūt collata ca-
 rismata grāz. **I**n ea enī dñs resurrexit. in
 ea aplis spiritū sanctū inflauit dicens: **A**c-
 cipite spiritū sanctū qz remiseritis pctā re-
 mittūt eis. **I**n hac pmissus spū sanct? ad-
 uenit. **R**ecte g ad eā bñdictiones sacerdo-
 tales dirigim? vt cuz aplis hilarit? cātare
 possim? **A**eni sancte spūs reple tuoz cor-
 da fidelīū. scz ordinator? **F**iūt etiā ordina-
 tiones i sabbato mediante hebdomade q
 dragetime q cantat. **S**itietes. 7 etiā i sab-
 bato sancto **A**erūm vsqz ad tpa simplici
 pape. romani pñtices dicūt semp i decē
 bñ ordines celebrasse. vt dicet in. vj. pte
 sub sabbato post. xvij. dñicaz. **Uñ** 7 tunc
 officia plena inueniūt qd in alijs nō pñt-

git. **I**n sabbato xō añ pñecosten ordies
 sacri nō pñerūt. qz in sequēti tñc septima/
 na recepta spū sancti grā celebrat. **S**olus
 aut roman? pñtifer pñt subdiaconos facē i
 dieb? dñicis. **A**lij plati pñt in dieb? dñicis
 solū minores ordines pñerre 7 xgines cō-
 secrare. **S**i aut vrgente necessitate in die
 dñica ordinatio fiat. qz forte pñci non po-
 tuit i sabbato. debet sū fieri ieiunio pñtua-
 to tā ab ordinādo qñ ab ordinatore. qz tñc
 pñt pñtuationē ieiunij fingit vna dies.
Ceterū in qbusdā locis habētes festa sua
 rū eccliaz in sabbatis qttuor tēpoz trans-
 ferre dicūt ieiunij in pñcedētē septimanā
 ob honorē suarū festiuitatū. **S**ū dicim? nec
 sū eis licere. nec tñc posse ordines celebra-
 ri. **A**lii? igit esset festiuitates ipas trās-
 ferri. **D**e sū dicet in sexta pte sub qrtā fe-
 ria tertie hebdomade aduēt? **Q**ua die et
 hora fiat epōz pñsecratio sū ti. de epō dice-
 tur. **I**llud etiā pñsiderādū ē q sacerdotes
 7 diaconi tñm noiant ab aplō i epla: eo q
 ipi pñcipue in ministerio altaris necessarij
 sūt. **C**eteri xō ordines postea adiecti sūt
 p vtilitate misterij qd ppter mltitudinēz
 credētū rite p illos nō poterat adimpleri
Uñ 7 fm ambrōsij illoz ordinatio pñci-
 pue circa altaria celebrat et p eis epō añ
 altare pñsternit. **A**lij vero neqñ ad altare
 ordināt eo q nec ad altaris ministeria sta-
 tuūt. **S**ū alia officia implēt siue cātado siue
 legēdo. siue alia fuitia faciēdo **O**ēs tñ q/
 rāt faciē plati. i. pñsentia dñi vt valeāt i p-
 mogenitis hereditare ad instar iacob qñ
 bi sui fratris pñmogenita vēdicauit. **E**t at-
 tēde qz i qbusdā ecclijs imediate post col-
 lationē cuiuslibet ordinis cantat respōso-
 riū vel tract? 7 bene. ad denotādū q ordi-
 nati ad sollicitudinē 7 laborē q p illa desi-
 gnant vocāt. **Q**uia xō de xginū pñse-
 ratione mēti o facta ē. videndū ē pmo qbus
 dieb? bñdicāt. **S**cdo qd significēt q i eaz
 bñdictiōe agūt. **B**ñdicūt aut i dñicis die-
 bus 7 i dieb? epiphaniāz. 7 i albis pasca-
 lib? 7 in festis aploz. vt spū sanctus sup
 eas simplices vt columbas descēdere vi-
 deat. 7 vt p aplos qui morem xginitatis
 ecclie pus tradiderūt qñ p paranimphos
 sponse dñi pñsecrentur. **S**equitur videre
 qd significant q in earū bñdictiōe agūt
 et licz ois aima deo desponsetur per fides

castitatis de delectatione carnali. de immundicia et de loco toxicato. de q̄ si qd̄ aia su-
mit et p̄ pniaz nō reſcit moriet̄ morte eter-
na. **Tertio** p̄ spōſionē obediētie de ppria
volūtate. ſic de corruptione. de clibano ac-
ceſo. et de babilonica fornace. et idō cū pu-
eris q̄ erāt i fornace illa dicūt. **Et nūc** ſeq̄-
mur in toto corde et timem⁹ te et q̄rim⁹ fa-
ciē tuā. **Dañ. iij.** parū añ canticū bñdicit̄
De q̄libet at̄ iſtoz exēduz ē firmo cordis
ppoſito ſolenni oris voto et toti⁹ vite pſe-
uarātia **Et he ſunt** q̄ſi tres dicte. **Ero. iij.**
Uia triū dierū ibim⁹ i ſolitudinez. Quas
tres dietas p̄miſſe tres vocatiōes triplici-
ter facte designāt **Quia** x̄o poſt ſuſceptū
tā laudabile ppoſitū reſtāt inſidie. et tem-
ptatiōes demonū atq; acerrima et mūdū
carnē et demones certamia. et inſup regu-
laris obſuātie difficultas. q̄ muliebris in-
firmitas ſufficiēter p̄ ſe ſuſtinere nō p̄t. idō
diuinū auxiliū et ſctōz ſuffragia p̄ letaniā
q̄ ſubijciſ implozāſ **Cōſequēter** deponūt
veſtes veteres et induūt nouas bñdicit̄
ad notādū q̄ i h̄ ppoſito ver⁹ hō exuiſ et
nou⁹ induiſ. q̄ ſic legiſ **Eph. iij.** creatus
ē in iuſticia et ſāctitate x̄itatis. **Et dñt** eē
veſtes mūde et cādide ad designādū q̄ qz
dei filio deſpōſanſ : dñt de cetero ſeſctās
et mūdas abſq; macula p̄ſuare vel p̄ſua-
re. iux̄ illō apli. **Reſpondi** enī vos vni vi-
ro x̄ginē caſtā exhibere x̄po. **Hec** enī cā-
dor ſeu mūdicia veſti oñdit. **Un̄ Eccl̄s. ix.**
Si tpe veſtimēta tua ſint cādida **Et h̄**
ſūptū ē a brā cecilia q̄ exterius veſte fulge-
bat int⁹ caſtitate nitebat. et ab angelis q̄ i
x̄pi reſurrectiōe viſi ſūt i veſtib⁹ albis **Al-**
ſi ſit niger habit⁹ ſiḡt carnis mortificatio-
nē. qz enī x̄p̄s ſpōſus ſu⁹ mortu⁹ ē p̄ ip̄is.
dñt et ip̄e cōmoxi p̄ illo. **Un̄ Gal. v.** Qui
x̄pi ſūt carnē ſuā crucifixerunt cū vitijs et
p̄cupiſcentijs. **Et ad Roma. vi.** Si com-
plantati facti ſumus ſimilitudini mortis
chriſti. ſimul et reſurrectionis erim⁹. **Rur-**
ſus nigredo habitus. eſt cōtēptus virilis
amplexus. **Subſequenter** induite veſtib⁹
benedictis verſus epiſcopum veniunt q̄-
ſi ip̄o actu dicant. **Regnum** mundi et om-
nem ornatū ſeculi p̄tempſim⁹ p̄pter amo-
rem dñi nr̄i ieſu chriſti et c. **Uela** q̄z ſuper
ſcapulas et pectora depēdentia ex inſtitu-
tione ſotheri pape cum ſigno crucis earū

capitib⁹ imponit. **P**rimo ad significandū
q̄ p̄ xpo debet mundū hūilif corde ⁊ ope
p̄tenere. ⁊ sensus velare. ac memoria pas-
sionis xpi munire. ne ad mūdāna lasciui-
endo exeant. vñ illa ad eaz sensus intrent
iux illd Gal. v. **M**ibi mūdus crucifix⁹ ē
⁊ ego mūdo. **S**ecdo velat. qz nō sunt ima-
go dei. **T**ertio vt ostēdāt subiecte. **Q**uar-
to scz vt illicite cūctis viris appareāt. **Q**ui-
to ne spēs eaz occasio inspectorib⁹ sit pec-
cādū. qz p̄s ait. **D**ñe delectasti me i factu/
ra tua. **E**t creature dei facie sūt i tēptatio-
nē vt p̄missum ē. **V**elū ḡ ē signū pudoris
⁊ futuri honoris. **D**einde qz xpo despon-
sant q̄ ē alpha ⁊ o. i. p̄ncipiū et finis. ideo
dat eis anul⁹ q̄ rotūd⁹ ē. p̄ncipio ⁊ fine ca-
rens. ⁊ ponit i q̄rto digito ex q̄ vena qdā
sanguinis ad cor p̄dēt. vt sciāt se spōsū
suū xpm toto corde debere diligē ⁊ ei in-
sepabiliter adherere. **P**ostremo xpo coro-
ne capitib⁹ eaz imponit. iux illd i cāticis
Veni spōsa xpi accipe coronā ⁊c. **A**d no-
tandū qz qñ xgo p̄ p̄secratiōez sūmo regi
despōsat. regina efficit. i. se ⁊ alios i xru-
tib⁹ regēs. **U**n p̄ron. j. **U**t addat grā ca-
piti tuo ⁊ torques collo tuo. **I**n q̄ corona-
tiōe pōtifex cātar illd cāticū leticie. **V**eni
electa mea ⁊c. tāqz celestis spōsi paranim-
phus. **E**t hinc ē qz illaz amici ⁊ p̄sanguinei
i hāc p̄secratiōe letant. **L**eo papa p̄m⁹ in-
stituit i p̄cilio calcedon. qd̄ ip̄e celebrauit
solas xgines debere velari. **Q**uia xpo i p̄-
missis d̄ velo mentio facta ē. idō notādū
ē qz velū. aliud ē p̄uersiōis aliud p̄secrati-
onis. aliud p̄fessionis. aliud ordinatiōis
aliud p̄lationis. **V**elū p̄uersiōis aliq̄ de
seculari vita ad religiōē trāsiens assumit
⁊ tūc si p̄ annū inter velatas steterit vltē/
ri⁹ exire nō poterit. **V**elū p̄secratiōis a so-
lis ep̄is solis xginib⁹ ⁊ soluz in festiuis ⁊
dñicis dieb⁹ dat vrgēte tñ necessitate sic
⁊ baptism⁹ oī die dari posset. nō dat etiaz
nisi in. xxv. anno. illd recipiētis nisi forte
dispēsatiue. **V**elū aut̄ p̄fessionis suscipit
a xgine qñ p̄tinetiā p̄fitef. non tñ añ. xij.
annū. qm̄ nec añ illd tps bñdicif. **E**t dat
velū hmoi cū bñdictiōe solēni. ⁊ cum leta-
nia. **H**oc velū null⁹ ep̄s dat viduis vl̄ cor-
ruptis. sed ipsamet de altari vt dicūt qui
dam assumit. **S**ane xgo ⁊ nō vidua ideo
ab ep̄o velat. qz xgo in hac despōlatiōe

typū gerit ecclie q̄ pura. ⁊ xgo vñ nupfit
viro. i. xpo. **E**t i signū huius rei velat ab
ep̄o. qz a xpo recipit in p̄iugiu. **I**n cui⁹ p̄-
sona dictū ē. **A**nnulo suo subarrauit me
dñs. **S**z vidua nō gerit in tali facto typū
ecclie sicut xgo cū nō sit itēgra mēte ⁊ cor-
pore sic illa. **U**n nō sic p̄iugif xpo vt rep̄-
senter ecclie p̄iuctionē. q̄re nō velat. **P**re-
terea sacerdos p̄hibet sc̄dis nuptiis iter/
esse ⁊ sup sc̄do nubētes bñdictiōez infūde-
re. put dictū est i p̄ma pte sub ti. de sacra-
tis. **S**z h vidua qñ sc̄do nubit. p̄mo homi-
ni. postea i p̄fessiōe xpo. ideoqz ei qñ cele-
brati sc̄das nuptias nō porrigit velū p̄se-
cratiōis nec etiā p̄fessionis. **E**t ip̄a illud su-
scipit de altari. **A**ut tñ qdam qz nō ab
ep̄o. p̄t tñ a sacerdote velo p̄fessionis vel
p̄uersiōis velari a q̄ seu a cui⁹ misterio ha-
bitū seu vestē religiosaz assumit. **I**n libro
tñ pōtificali. fm ordinē romanū habetur
bñdictio vidue p̄tinetiā p̄fitef ⁊ veli ei⁹
Ra ⁊ dñs sareptanā viduā p̄ heliā pphe-
tam p̄solat⁹ ē. **E**t vidim⁹ in vrbe ep̄m bo-
stiensem int̄ xgines bñdicē duas viduas
moniales. **V**elū ordinationis olim diaco-
nisse in q̄dragesimo āno dabat vt posset
legere euāgeliū i nocturnis. **I**n p̄cilio tñ
laudicē. statutū ē vt mulieres que apud
grecos p̄sbytere appellant. apud nos xpo
vidue aut̄ seniores vniuire aut̄ matricu-
rie appellant in ecclia tāqz ordinatas p̄sti-
tū nō debere. **V**elū p̄lationis olim abba-
tissis i q̄dragesimo anno dabat. **I**llō aut̄
sciēdū ē qz sacrosacta m̄ ecclia qd̄ ⁊ ordi-
nes hz distinctos. ⁊ roman⁹ pontifex cele-
briter missaz solēniā agēs sex hz secti ordi-
nes clericorū. s. ep̄os. p̄sbtros. diaconos.
subdiaconos. acolitos. ⁊ cātores. ip̄o nu-
meri sacramēto p̄fectōez hmoi officiū ma-
nifestās. **S**enari⁹ nāqz numer⁹ p̄fect⁹ ē. p̄-
ut in phemio. iij. ptis dicet. **S**z ⁊ sex ordi-
nes m̄stroz fuisse i veteri legim⁹ testamē-
to. videlz. pontifices. sacerdotes. leuitas.
nathineos. ianitores. ⁊ psallentes. q̄s ex
maiori parte distinxit arthaxerxes i epla
quā hēsdre scribe direxit dicēs: **N**otū fa-
cim⁹ de sacerdotibus vniuersis ⁊ leuitis.
cantorib⁹ ⁊ ianitoribus. nathineis ⁊ mini-
stis domus dei. vt eis vectigal tributū
et annona nullaten⁹ imponant. **O**rdines
xpo ecclasticos silvester papa enumerat

dicens: Pontifici p̄sbr. p̄sbro diaconus. diacono subdiacon. subdiacono acolit. acolito exorcista. exorciste lector. lectori ostiarius. ostiario abbas. abbati monachus i oī loco obsequiū representet. **Beat⁹ q̄z** **Isid.** ita dicit. Generalit̄ clerici nūcupantur oēs q̄ i ecclia xp̄o defuiūt q̄z ḡdus ⁊ noīa sūt hec. ostiari⁹. psalmista. lector. exorcista ⁊c. mētionē etiā faciēs post alia de cātoze. ⁊ hi oēs gaudēt p̄uilegio clericali. **Verū** tñ q̄dā p̄fidi heretici sacramentū ordinis p̄denantes falso mētiūt q̄ ecclia xp̄i nō habebat p̄sonas q̄s exorcistas. cerroferarios. lectores. vel subdiaconos appellaret. s̄ solum exorcistas demonū. q̄ aduersabāt paulo. nece q̄ xp̄s fec̄ vel apls dixit. p̄ tā vili⁹ significatiōib⁹ q̄ infra sequunt fecit vel dixit. s̄ altiora ⁊ p̄ciosiora q̄ romana nescit ecclia demonstrauit. **Hoz** aut ordinū q̄dā sūt nō sacri. ⁊ q̄dam sacri. **Nō** sacri seu miores ordies sūt hi. Cātorat⁹. psalmistar⁹. ostiariat⁹. lectoratus. exorcistar⁹. ⁊ acolitar⁹. **Sacri** x̄o seu maiores sūt isti. subdiaconat⁹. diaconat⁹. p̄sbyte/rat⁹. ep̄alis ordo. **Cōiter** aut asserit̄ septē ordies fore. q̄z ostiari⁹ est primus ⁊ sacerdos vltim⁹ p̄p̄ septiformē sp̄s sancti grām cui⁹ munere sua officia exequūt. **Si** autēz velis ad singlos ordies singla dona referre a timore icipiēs illū ostiario deputabis ⁊ exinde singula singulis referēs sapiētia p̄sbro adaptabis. **De** aut sūt septē mulieres i q̄b⁹ sp̄s sanct⁹ h̄z hospitium. ⁊ vna/queq; illaz suū parat p̄uuiū. **Rursus** sp̄itualit̄ ostiari⁹ ē q̄cūq; sp̄ualiter alios in eccliaz introducit. i. q̄ fidē p̄dicādo docet lector ē quilibet mores docēdo. exorcista orādo. acolit⁹ illuminādo. subdiaconus hūilitatē mōstrādo. diacon⁹ alios exortādo. sacerdos seipm hostiā sanctā deo offerendo. ep̄s sacramēta mīstrādo. **De** quo libet tñ seriatim specialit̄ p̄sequimur.

De cantore.

N **Nulli cecitate** ignorātie ducti cantoratū de mīnorib⁹ ēē autumāt ordinib⁹. p̄ eo q̄ vt iā p̄missū ē in q̄busdā canonib⁹ in mīnores ordines fit mētio de cātoze. fallunt tñ qm̄ nomē ē offici⁹ ⁊ nō ordo **Qui** aut in veteri testamēto cātores dicti sunt hodie

lectores v̄l psalmiste vocāf. **Cantoz** itaq; vocāf q̄ vocē modulāf in cantu. cui⁹ duo sūt i arte musica genera. s̄ p̄cētor. ⁊ succētor. p̄cētor vocē p̄mittit in cātu. succētor canēdo subsequēf rīdet. **Cōcentoz** x̄o d̄r q̄ p̄sonat. **Un̄** q̄ nō p̄sonat non p̄cinit nec p̄cētor erit. **Sane** dauid p̄phaz eximius cultū dei volēs solēni⁹ ampliāre. cātores i stituit q̄ corā arca federi dñi musici instru mētis ⁊ modulatis vocib⁹ decātārēt. iter q̄s p̄cipui fuerūt heman. asaph. ⁊ ethan. s̄ oīuz p̄m⁹ heman. cui⁹ vicē nunc i ecclia p̄micari⁹ obtinet. vel p̄cētor. q̄ cātozib⁹ est p̄lat⁹. **Unde** legif in paralipomenō. **Isti** sūt q̄s p̄stituit dauid sup cātores domus dñi stātes iux ordinē suū in misterio de filiis caphat. heman. cātoz fili⁹ iobel. ⁊ a de xtris ei⁹ asaph fili⁹ barachie. ad sinistram aut ethan fili⁹ cusi. **Porro** dñt cātores cōsonis vocib⁹ ⁊ suauī modulatiōe p̄cinere. q̄ten⁹ aīos audiētū ad deuotionē dei valeāt excitare. **Verū** tñ **Greg.** plerūq; i sacro misterio dum blanda vox q̄rif congrua vita negligif. ⁊ cātoz deū morib⁹ stimulat cū vocib⁹ p̄lm̄ delectat. **Ideoq;** in ecclia romana altaris ministri cātare non debēt solūq; euāgelice lectionis officiū in tra missaz solēnia exoluant. **Et** ap̄lus ait **Cātates** ⁊ psallentes in cordib⁹ v̄ris dño. **Et** **Piero.** **Audiāt** inq̄t adolescētuli. audiāt hi q̄b⁹ ē officiū in ecclia psallēdi deo. nō voce tñ s̄ corde eē cātādū. nec i tragediaz modū guttur ⁊ fauces medicamieli niēde sūt. vt i ecclia theatrales moduli et cātica audiāt. **Cātans** igif corde ⁊ i charitate cātet i choro. qm̄ magis deuotione cordis q̄ iubilatiōe vocis cātādū ē nō tenēs i manib⁹ cimbala vel aliqd̄ hmōi put i veteri testa. fiebat. **Ceterū** p̄p̄ carnales nō p̄p̄ sp̄uales cātandi vsus i ecclia institut⁹ ē. vt q̄ x̄bis nō cōpungunt suauitate modulāmis moueāt. **Un̄** **Aug.** i lib. p̄fessionū **Cōsuetudinē** canēdi p̄bat ecclia vt p̄ oblectamenta auriū infirmior anim⁹ ad effectū pietatis assurgat. **Antiq;** p̄dic q̄ cātandū erat cibis alijs abstinebāt p̄terq; leguminib⁹ cā vocis. **Un̄** ⁊ cātores vulgo fabarū dicti sūt. **Cātores** at̄ q̄ sūt dei laudatores representant p̄dicatores. alios ad dei laudē excitātes. eoz nāq; symphonia plebē amōet i vnitate cult⁹ vni⁹ si p̄seuerare

Per cātoris q̄z officiū p̄familias intelli-
git q̄d thesauro suo noua z vetera p̄fert.
Nec ē p̄tereūdū q̄ cātores tenēt baculos
i choro ad rep̄sētādū illū q̄d i lege p̄cipie-
bat. vt vicē edētes agnū baculos i maib⁹
haberēt. significātes q̄ q̄ ad p̄riaz festināt
esu celesti agni z bacul. i. sc̄pturaz senten-
tijs idigēt z demones. p̄ baculos em̄ cāto-
rū inias sc̄pturaz vel doctrinas p̄dictorū
intelligim⁹. An cū legi euāgeliū d̄ponū-
tur q̄z p̄ euāgelicā p̄dicatiōz legales depo-
suim⁹ obſuātiās. De choro dictū est i pte
p̄ma sub tractatu de ecclia. De cātu x̄o in
fine p̄hemij. v. p̄tis dicitur.

De psalmista.

Psalmistatus

P q̄nq̄z tonsuratus vocatur sicut
p̄stitutio innocentij. iij. euidenter
ostendit. quandoq̄ etiā clericatus. vnde
et in alia eiusdēz innoē. epistola dicitur q̄
abbas benedictus z sacerdos potest i suo
monasterio clericalē dare tonsurā. p̄ quā
ordo clericalis confertur. qui ordo sic col-
latus psalmista vocat. In canone quo-
q̄ leonis pape sic inter cetera continetur.
Seriatim z apte p̄sequemur q̄ sancta ro-
mana ecclesia in gradib⁹ clericorū ait cle-
ricos. ostiarios. lectores zc. at nomine cle-
ricorū psalmistas ibi intelligi indubitatu⁹
est. Vocatur etiam quādoq̄ cantoratus.
An in tholetano concilio ita legi. Psal-
mista. i. cantor p̄t absq̄ cōscientia ep̄i so-
la iussione p̄sbyteri officiū suscipe cātādi.
dicēte sibi p̄sbytero. vide vt q̄d ore cātās
corde credas. z q̄d corde credis. opib⁹ cō-
probes. Sane q̄ in plerisq̄ sacris canoni-
bus facta de alijs ordinibus mentione: ni-
hil de hoc ordine tangitur ex eo cōtingit.
qm̄ alij oēs cū solēnitāte z a solis ep̄is dā-
tur. iste x̄o etiā a sacerdote cōferri potest
Ideoq̄ hūc nō ordinē s̄ officiū fore pluri-
mi asseuerāt. quāq̄ i eo ab ep̄o collato q̄s
clericale p̄uilegiū assequit. Dicit⁹ est at psal-
mista a psalmis dicēdis siue ab officio ca-
nendi p̄t s̄ lectore dicē. Ad ip̄m nanq̄
p̄tinet s̄m fido. officiū canendi. dicē bñ
dictiōes. i. bñdicam⁹ dño. laudes. i. alla.
vel x̄ps vincit vel x̄ps regnat zc. sacrifici-
um. i. offertoriū. rñsorū. i. officiū misse. et
q̄cqd ad canendi p̄iciā spectat.

De ostiario.

Ostiarij scdm

Ostiarij scdm. Iñ. dicti s̄ eo q̄ ostijs tēpli p̄-
sūt. Ipi ei clauēs ecclie tenēte
oia intus extraq̄ custodiunt. atq̄ inē bo-
nos z malos hñtes iudiciū: fideles recipi-
unt. infideles respuūt. z excōicatos expel-
lūt. Ostiarij idē sūt q̄d ianitores q̄ i vete-
testa. ad custodiā tēpli electi sūt ne igrede-
ret in illud imūdū i oi re. i. aliqd d̄ oib⁹ re-
bus. Stabāt em̄ p̄t legitur i paralipo. i.
q̄ttuor tēpli p̄tib⁹. vicē i oriēte. i. occidēte.
ad glone z austro. portas tēpli singulas ita
obſuantes vt nec i p̄icto discederēt a mi-
nisterio. Leuite em̄ q̄b⁹ numer⁹ ianitorūz
creditus erat: eis cibos parabāt. Hi autē
imitant⁹ editos q̄ apud gētiles erāt. z edē
tuebant⁹ z custodiebāt. Sane iux̄ decretū
tholetani p̄cilij ostiarij cū ordinat⁹ postq̄
ab archidiacono instruct⁹ fuerit q̄lis i do-
mo dī debeat p̄uersari. ad suggestiōē ar-
chidiaconi tradat ei ep̄s clauēs ecclie d̄ al-
tari dicēs ei. Sic age sic viue redditur⁹ do-
ronē p̄ his reb⁹ q̄ his clauib⁹ recludūtur.
Clauū ḡ traditio z x̄ba p̄missa: sunt hui⁹
sacri substātia. cetera sunt solennitatis
hoc officiū implem⁹ dū p̄ fidē in eccliam
aliquē introducim⁹ vel docem⁹. Christus
h̄ officiū impleuit q̄n dixit Tollite portas
p̄ncipes v̄ras. et eleuamini porte et̄nales
zc. Et q̄n emētes z vedētes d̄ tēplo eiecit.
q̄d in ecclia spiritualit̄ agit. An in euan-
gelio dicit. Ego sum ostium.

De lectore.

Lector secundū

Lector a legendo. psalmista a
psalmis canēdis vocati s̄. Le-
ctor em̄ p̄dicat. i. legit siue recitat p̄lis q̄d
sequatur. psalmista x̄o canit vt excitet ad
cōpunctionē aios audientiū. Ij q̄dā lecto-
res miserabilē p̄nunciēt. s. alte z p̄ voces
sonorā. vt q̄dā ad luctū lamentationēq̄
cōpellant Lectores etiā p̄nunciatores vo-
cant⁹. p̄ eo q̄ p̄cul siue alonge p̄nunciāt.
tanta ei z tā clara d̄z esse eoz vox. vt q̄uis
lōge positor aures ipleat. Ad lectores q̄z
p̄tinet lctōnes z legēdas i matutinis p̄nu-
ciare. z ea q̄ p̄phe vaticinauerūt z apli dī
xerūt p̄lis p̄dicare. i. legere. ad h̄ em̄ ordi-

e

nanē vt libros dei distincte ⁊ apte ad itel-
ligēdū legāt. sic i ve. test. accepim⁹ hēsdra
fecisse. ncemie. viij. Ad ei⁹ qz offm ptinet
panē ⁊ oēs nouos fruct⁹ bndicere. Lecto-
res at idē sūt qd carminū relatores q erāt
apud gētiles. Martinus papa statuit vt
nulli liceat i publico psallere aut legē. nisi
q ab epō fuerit ordinati lectores. Sane iu-
pta decretū theoletani ꝑcilij lector cū ordi-
nat⁹ faciet d illo xbu ep⁹ ad plebē idicās
ei⁹ fidē ac vitā atqz igeniū. Post h spectā-
te plebe tradat ei codicē i q lectur⁹ ē dicēs
Accipe ⁊ esto relator xbi di. habitur⁹ si fi-
delit⁹ ⁊ vtilit⁹ impleuerit officiū prē cū eis q
xbū dei mīstrauerit. Codicis g traditio ⁊
xbā pmissa sunt de sba h⁹ ordis. cetera sūt
solēnitat. Hoc officiū iplē dū male vi-
uentes i ecclia corrigim⁹. ⁊ aliquez bonis
morib⁹ instruim⁹. Christ⁹ h officiū imple-
uit qn i medio senioz libz esaiē pphē apī
ens legit distincte ad intelligēdū di. Spūs
dñi sup me eo q vnxit me tē.

De exorcista.

Exorcista secū-
dū Isidorum grece. latine ad-
iurās siue increpās vocat. In-
uocat ei sup cathecuminos seu sup eos q
hnt spm imūdū: nomē dñi ihu. adiurās p
illud vt egrediat⁹ ab eis. d q in. vj. pte sub
sabbato scō dicef. Decet igit vt mādum
habeat spm q dz imūdis spiritib⁹ iperare
Ad euz itaqz ptinet exorcismos memorizē
retinere. man⁹ sup energuminos ⁊ cathe-
cuminos exorcizādo imponē. ⁊ fm ꝑcilij
carthagineñ. ipis energumis i domo dei
assistētib⁹ victū qtidianū optuno tpe mi-
nistrare. Refert Joseph⁹ regē salomōnez
modos exorcismi. i. ꝑiuratis ad iuenisse
qb⁹ imūdi spūs ab hoīe obfesso p eleazaz
exorcistā pellebāt. ita vt reueri vltēri⁹ n
auderēt. Huic officio mancipati exorciste
vocati sūt. d qb⁹ i euāgelio legif. Si ego in
beelzebub ejicio demonia. filij vestri exor-
ciste vici ⁊ ejiciūt. Et imitant qstozes q
erāt apud gētiles. Sane iux decretū tho-
letani ꝑcilij exorcista cū ordiat accipiat d
manu epī libz i q scpti sūt exorcismi siue
adiuratiōes. dicēte sibi epō. Accipe ⁊ cō-
mēda memorie. ⁊ habeto prātē iponendū
man⁹ sup energuminū siue baptizatū siue

cathecuminū. Libri g acceptio ⁊ xba pte
missa sunt d sba h⁹ ordis. cetera sūt solēni-
tatis. Energumini sunt q a demonib⁹ ob-
fessi sunt. vel lunatici siue morbū caducū
patiētes sic dicti ab erge qd ē labor. ⁊ me-
ne qd est defect⁹. ⁊ noys qd ē mēs. qz. f. de
fectū menti i defectu lune maxime patiūt
Cathecumini dicūt i fidei articul⁹ añ bap-
tismū instructi. Hoc officiū implem⁹ duz
p nras ofones viciū dyaboli d hoīe expel-
lum⁹. Christ⁹ h officiū exercuit qn d ma-
ria magdalena septē demonia. eiecit.

De acolito.

Acoliti grece la-
tine ceroferarij vel accēsores lu-
minū nūcupant. Hi ab aaron et
filij ei⁹ ministerij sui sūpsērūt exēplū. iux
illud exod. Precipe filijs aaron vt offerāt
oleū d arborib⁹ oliuarū purissimū piloqz
ptusum. vt ardeat lucerna sp i tabernacu-
lo testimonij. ⁊ collocabūt eā aaron ⁊ filij
ei⁹ vt vsqz maneluccat corā dño. Ad grē
sacerdotes agebāt. h nūc acoliti faciunt i
misterio lucernaz qm pparāt luminaria
i sacrario. Multa qppe nō solū i nouo. ve-
terū et i ve. te. legi moſaice supaddita legi-
mus ⁊ mutata. An dauid i li. paralip. di-
xisse phibet. Nō erit officium leuitaz. vt
portet vltra tabernaculū ⁊ oia vasa e⁹ ad
ministrādū. Acoliti aut fm Is. cereos fe-
runt accensos dū legif euāgelij aut offer-
tur sacrificiū. nō vt tenebras aeris: s cor-
dis illuminēt. cū sol forte eodē tpe rutillet
⁊ vt primis opa luci oñdāt. atqz ad signū
leticie demōstrādū. vt sb typo lumis cor-
poralis illa lux oñdāt. d q i euāge. legitur
Erat lux ⁊ a q illu. om. ho. ve. in hūc mū.
Ipi etiā pparāt p eucharistia suggesta. i.
vinū ⁊ aquā seu vasa i qb⁹ ponit aq ⁊ vi-
nū. Acoliti imitant carminū scptozes qui
erāt apd gētiles. seu veri⁹ emūctozes siue
luminū extictozes. q lucernas emūgebāt
⁊ luminaria ptinuabāt. vt nadab ⁊ abiu.
Sane iux decretū ꝑcilij theoletani acolir⁹
cū ordinat⁹. ab epō qdez doceat qlit i offi-
cio suo agē debeat. Sed ab archidiacono
accipiat ceroferariū. i. cadelubz cū cereo
vt sciat se ad accēdēda ecclie luminaria. i.
cereos dū euāgelij legif mācipari. Acci-
piat et vzeolū vacuū ad suggerendū. i.

ad ministrandū vinū i eucharistia. i. i calices
i q̄ est eucharistia sanguinis xp̄i. Premis-
sa igit̄ vba ⁊ vtensilia sūt h̄ ordiis s̄b̄stati-
alia. cetera sunt d̄ solennitate. Hoc officiū
implem̄ dū ignē x̄bi celestis q̄ fratres ad
cognoscendū deū illuminent ⁊ inflament
p̄dicādo ministrant. ⁊ dū lucē boni opis
alijs ministrant. Dñs at̄ h̄ officiū se h̄re te-
stat cū dicit. Ego sū lux mūdi. q̄ se q̄t menō
ambulat in tenebris. ⁊ habebit lumē vite.

De subdyacono.

Remissim⁹ de

nō sacris ⁊ minorib⁹ ordinib⁹ q̄
anthonomasice sacri dicunt. s̄b̄iciam⁹. et
p̄mo d̄ s̄b̄diacono. Ordo ei s̄b̄diaconar⁹ sa-
cer hodie s̄m Inno. iij. reputat. Si q̄des
s̄b̄diaconi nathineoz vices i ecclia represen-
tāt. d̄ q̄b⁹ in esdra legit q̄ dauid dederat
nathineos ad misteria leuitaz. An grece
hypodiacones dicūt q̄ officijs ⁊ p̄ceptis le-
uitaz s̄b̄iacēt ⁊ eis ministrāt. ex q̄z ordie fu-
it ille nathanael quē dñs i euāgelio cōmē-
dauit di. Ecce ver⁹ israelita i q̄ dol⁹ nō ē.
Nathinei aut̄ hebraice dicūt līne i hūili-
tate dño fūiētes. vlt̄ do oblari. Subdia-
cones dñt s̄m Iñ. oblatōes i tēplo dñi a s̄b̄-
lib⁹ suscipe. ⁊ leuiti supponēdas altarib⁹
deferre. calicē ⁊ patenā ad altare xp̄i d̄fer-
re. ⁊ leuiti tradē. eisq̄ ministrare. vzeolum
q̄z cū vino ⁊ aq̄manile ⁊ manutergiū tenē
epo ⁊ p̄bytero ⁊ leuiti p̄lauādis añ altā
maib⁹ aquā p̄bere. corpalia ⁊ s̄b̄stratoria
lauare. De q̄b⁹ recte placuit p̄rib⁹ vt q̄ mi-
nisteria sac̄ tractāt legē p̄tinētie debeāt
obf̄uare sic sc̄ptū ē i p̄pha. Quidamini q̄
fertis vasa dñi. Tenēt aut̄ locū duū viro-
rū q̄ crāt apud gētiles. Sane iux̄ decretū
p̄cilij tholetani s̄b̄diacon⁹ cū ordinat⁹. q̄a
man⁹ impositiōz cōsecratoriā nō accipit.
patenā d̄ manu ep̄i vacuā ⁊ calicē vacuū
accipiat. dicēte sibi ep̄o. Vide cui⁹ mis-
terij tibi tradit. De manu x̄o archidiacono
ni p̄ eo q̄ i ei⁹ adiutorij cōsecrat accipiat
vzeū. i. cū vino ⁊ aq̄maile. i. bacile ⁊ ma-
nutergiū. Premissa igit̄ vba ⁊ vtensilia sūt
h̄ sacri s̄b̄stātia. cetera sūt d̄ solennitate.
Querit aut̄ quare s̄b̄diacon⁹ legit lectōes
ad missā. cū nō repiat s̄b̄ sibi cōpetē vel ex
noie vel ex misterio sibi p̄cesso. rñdeo in p̄-
mitua ecclia diaconus nō legebat euāge-

liū. q̄z h̄ statutū nō erat. p̄ q̄d x̄o illd̄ statu-
tū fuit. p̄ceptū ē et vt s̄b̄diaconus q̄ diaco-
no s̄best eplam siue lectionē legat. Subdi-
acon⁹ at̄ vtis amictu alba ⁊ baltheo sic et
ostiari⁹ lector exorcista ⁊ acolit⁹. ⁊ i super-
tunica ⁊ sudario. tunica strictaz portat vt
se iusticia q̄i lorica iduat. sudariū vt sordēs
a vasis extergat. d̄ q̄ i p̄se. s̄b̄ ti. d̄ tunica
⁊ maipulo dicef. hoc officiū vtis q̄ tātē mū-
dicie ē q̄ ip̄i⁹ exēplo ⁊ p̄silio ceteri a sordi-
b⁹ criminū lauef. Ep̄s h̄ officiū exercuit
q̄n i chana galilee d̄ aq̄ vinū fec. ⁊ q̄n cena
facta mittēs aquā i peluim pedes discipu-
loz lauit. Canon adriani pape vidē innuē
q̄ ip̄ator d̄z ordinē s̄b̄diaconar⁹ h̄re. Ubi
d̄z. Adiutor ⁊ defensor tu⁹ vt meū ordinē
decet sp̄ existā. S̄z nō ē ita. Serit tñ illud
officiū. q̄m i die ordinarōis sue recept⁹ p̄-
mo i canonicū a canonicis sc̄ti petri mini-
strat dño pape i missa i officio s̄b̄diacona-
r⁹. parādo calicē ⁊ h̄mōi faciēdo. Quidā
et dicūt q̄ sit p̄lyf. iux̄ illud. cui⁹ merito
q̄s nos sacerdotes appellat Imp̄ator etiā
pōtifex dicit⁹ ē put i tractatu d̄ ep̄o dicef.

De dyacono.

Diaconi grece

dicūt hebraice leuite. latie x̄o
ministri siue assūpti siue offerētes
s̄m Iñ. Diaconoz q̄dē ordo i libro nume-
roz a tribu leui filij iacob s̄p̄fisse legit ex-
ordiū. ⁊ ide leuite. i. assūpti vocabāt. q̄m
assūpti sūt ad auxiliū sacerdotū. vt eleazar
⁊ ythamar. Dñs ei ad moysen locut⁹ ē di-
cēs. Applica tribū leui. ⁊ facē stare i p̄spe-
ctu aarō sacerdoti ⁊ ministrēt ei. vt excubēt
⁊ obf̄uēt q̄cqd ad cultū p̄tinet mltitudinis
corā tabnaculo testimoniū vt custodiāt va-
sa tabnaculi fūiētes i misterio. Sic ei i sa-
cerdote p̄secratio. ita i diacono ministerij
disp̄satio h̄re. vt iā dicetur. An̄q̄gesimo
aut̄ annno iussi sūt leuite vasa custodire. et
a. xxv. ānis ⁊ supra iussi sūt i tabnaculo de-
seruire tāq̄ etatis ad onera portāda robu-
ste. q̄ possent arcā federi mēsam p̄positū
⁊ vasa tabnaculi deportare. Qd̄ ⁊ i nouo
testō recolitur cū diaconib⁹ supra sinistz
humerz stola imponitur. ⁊ i dieb⁹ ieiunio-
rū sup̄ eūdē humerz casula cōplicatur. q̄z
q̄cqd labori i hac vita sufferim⁹ tāq̄ i n̄-
nistra portam⁹. donec a sinistra trāseam⁹

I

in dextrā i q̄ regez habeam⁹. **H**ince⁹ diaconi cardinales mēsam laterā. altari humeris suis i die cene ad sacrariū deportāt ⁊ i sabbato sc̄to ad altare r̄portāt. **I**pi q̄z sp̄ sūmū pōtificē velut arcā federī d̄portāt. **N**ō q̄ diacon⁹ dalmaticā. nec s̄bdiacon⁹ tunicellā i dieb⁹ ieiunior⁹ i offō misse portāt pp̄ rōnē i etiā pte s̄b ti. d̄ diacono. ⁊ in vj. pte s̄b ti. d̄ septuagesima sc̄ptā. **S**casulas seu planetas sup̄ humer⁹ p̄plicatas gestāt n̄ replicatas a dextris ⁊ a sinistris sic fac̄ sac̄dos. s̄ ab anteriori pte sup̄ brachia eleuatas. **S**ubdiacon⁹ tñ eplam lectur⁹ illā deponit. q̄ lecta eā resūmit. ⁊ diacon⁹ euāgelii lectur⁹ illā exuit. ⁊ eā decent̄ plicatā sup̄ sinist⁹ hūer⁹ iponit. ⁊ s̄b brachio dextro ligat. ita q̄ ab hūero sinistro ad latus dextrū i modū stole descēdat. sicq̄ circūcinctus eā t̄z donec dicat̄ vltima oꝛo p̄ cōmunionē. tūc em̄ illā iduit sic̄ pri⁹. **M**isla x̄o finita tā subdiacon⁹ q̄ diacon⁹ illas deponit. **S**ane h̄ diuino plena s̄ misterio. **P**lanetas x̄o r̄plicatas his t̄pib⁹ portāt. **P**rimo pp̄ iā sup̄rapositā rōnez. **S**c̄do eas portāt ad oñdēdū q̄ ipi ad tantā pfectionē i illis tenent̄. ad q̄ntaz sacerdos in alijs dieb⁹. ⁊ ad notādū q̄ ex charitate q̄ p̄ planetā significat̄ mīstrāt. ⁊ nō ex timore put i veteri lege fiebat. q̄ erat lex timor⁹ ⁊ n̄ amoris sic̄ noua. p̄serti t̄pe ieiunij qd̄ sine charitate factū meritorij nō est. **F**erūt aut̄ illas ab anteriori pte eleuatas v̄ libe rius valeant mīstrare. ⁊ ad oñdēdū q̄ ipi iux̄ aplm̄ ad heb̄. q̄ retro sūt obliuiscētes ad anteriora ferūt. **P**ortāt et̄ illas super brachia eleuatas ad significādū q̄ ope debēt charitatē oñdē quā gerit i mēte. p̄ manus ei ⁊ brachia charitas p̄grue designat̄. **N**ō at̄ replicatas a dextris ⁊ a sinistris p̄ ut fac̄ sacerdos. ad insinuādū dissimilitudinē p̄tatis ⁊ officior⁹ suor⁹. **S**ubdiacon⁹ tñ eplam lectur⁹ tāq̄ officio suo functur⁹ illā deponit. **I**pe nāq̄ ex officio suo veterē legē rep̄ntat. vñ ⁊ eplē q̄nq̄ d̄ veteri lege sumūt. s̄b q̄ nō ex amore vt̄ p̄missū ē. s̄ ex timore f̄uebat q̄z illd̄ durauit q̄ diu lex durauit. iō ad h̄ figurādū donec epla finiat̄ nō tenet planetā q̄ amorē designat. **D**iacon⁹ x̄o euāgelii legēs eā nō deponit. s̄ iux̄ modū stole suo officio cōpetent̄ illā sibi coaptat. q̄ ei⁹ officiū est doctrinā

euāgelicā q̄ est lex amoris p̄dicare. ⁊ h̄ ex amore q̄ facit iugum dñi suaue. qd̄ iugū q̄ oia mūdāna p̄munt̄. p̄ stolā sup̄ sinistruz hūer⁹ significat̄. **A**ngif̄ at̄ planeta. i. charitate ab humero sinistro i lat⁹ dextrū. vt̄ sit ei suaue iugū dñi i p̄speris ⁊ i aduersis q̄ p̄ leuā ⁊ dextrā designant̄. tāq̄ armaz i humeris p̄ aduersa ⁊ succinct⁹ i latere p̄ mūdū suauiā seu p̄spa. **R**ursus diacon⁹ dup̄ gerit officiū. i. p̄dicādū p̄lo vñ lectur⁹ euāgelii dic̄ p̄lo. dñs vobiscū. ⁊ ministrādū sacerdoti. **N**empe pp̄ p̄dicandi officiū casulā sup̄ hūerū portat. q̄ p̄dicator in p̄nti vīta opa p̄li portare d̄z. **N**ō a legali sac̄dote tractū est. q̄ dū sacrificabat sūmitates balthēi sup̄ humer⁹ reflectebat. **P**ro eo x̄o q̄ sac̄doti mīstrat. ⁊ q̄ pp̄ istas necessitates ire atq̄ redire h̄z dexterā h̄re d̄z expeditā ⁊ liberā. vñ i tholeta. p̄cilio ita legif̄. vñ ozariū oz leuitā gestare i sinistro humero pp̄ qd̄ orat. i. p̄ eo qd̄ p̄dicat. **P**reterea s̄bdiacon⁹ ⁊ diacon⁹ lecturi deponūt casulas q̄si p̄stētes n̄ eē vestē pp̄riā. s̄ ob reuerētiā t̄pis recipere p̄modatā. **B**eniḡ circa finē misse diacon⁹ planetā iduit. ad notādū q̄ nō sufficit opus ex charitate i choare nisi ⁊ i caritate pficiat̄. **T**ertio et̄ dici p̄t q̄ diacon⁹ casulā induet̄ inuit se eē p̄dicatōrē q̄ i dilectōe ferueat ⁊ vite p̄tēplatiue inbriet̄. **D**ū x̄o se illa p̄cingit ⁊ hūero duplicatā iponit op̄ p̄dicatōnis oꝛonis ⁊ lectōis inēmittit ⁊ p̄rio i necessitatib⁹ subuenit. quā reflectit i dextrā cū oia refert ad sūmū bonū. **E**t sic dū casulā iduit mariā. dū p̄cigit rep̄sentat i misterio marthā. **Q**uarto dū diacon⁹ ieiuniorū t̄pe casulā sup̄ hūer⁹ replicat q̄ gladiū p̄ hostē vibrat. vt̄ dicet̄ i p̄hemio. iij. p̄tis. **I**n nouo x̄o testō ordo iste ab aplis sup̄sit̄ initij q̄ septē viros boni testionij. plenos sp̄s sc̄to diaconos elegerūt vt̄ iā dicet̄. **E**nī ⁊ sc̄ti p̄res decreuerūt vt̄ i matrice ecclīa septē diaconi circa altare pōntifici i celebratiōne misse assistāt. **H**i i apoca. dicūt̄ septēz angeli tuba canētes. q̄z illoz est alta misteria d̄ sup̄na inspiratiōe foris resonare. h̄i sunt septē candelabza aurea: q̄z x̄pi lucez euāgelij alijs oñdere dñt. **H**i dicūt̄ septēz tonitrua. q̄z terribilē cōminari dñt q̄ ois arbor q̄ nō fac̄ fructū bonū ⁊c̄. **H**i p̄conis more palā admonēt ad orādū ⁊ genua fle

ctendū. Ad eos qđē p̄inet assistere sacer-
dotib⁹ ⁊ ministrare i oib⁹ q̄ agūt i sacris xpi
i baptismo. s. i. crismate i patena. in calice
oblaciones. i. hostias inferre ⁊ dispone i al-
tari. cōponere etiā. i. ornare mēsam dñi. i.
altare. atq; vestire. crucē ferre puta i p̄ces-
sionib⁹. ⁊ p̄dicare. i. legē euāgelii ⁊ aplm
. i. eplam puta s̄b diacono deficiēte. **N**ā sic
lectorib⁹ vet⁹ testm̄. ita diaconib⁹ nouū p̄-
dicare. i. legē p̄ceptū ē. Sic em̄ dñs donec
euāgelii p̄dicauit mister fuit iux illud. n̄
veni ministrari s̄ ministrare. ita nulli aliū ma-
gis puenit euāgelii legē q̄ diacono q̄ mi-
nister inf̄ptat. vñ cū ordiat iō skolā p̄ quā
xpi iugū significat accipit. qz euāgelii i q̄
d̄ ipo iugo p̄tinet lectur⁹ ē. Ad ipm̄ qz p̄ti-
net officiū p̄cū. i. dicere letanias. ⁊ recita-
tio noim̄ eoz q̄ ordiandi v̄l baptizādi sūt
Ipe p̄monet aures adhibere ad deū. cuz
dic. hūiliate capita v̄ra deo. v̄l humilia-
te vos ad b̄ndictionē. Ipe hortat clama-
re dicēdo. kyrie eleison i rogatiōib⁹. Ipe
donat pacē. s. s̄b diacono. v̄l saltē cū dicit.
Dñs vobiscū. ⁊ annunciat festiuitates. h̄
si qđē alia plura ad e⁹ p̄tinet officiū q̄ i ca-
nonib⁹ hiero. pleni⁹ p̄tinet. **S**ūt etiā tāq;
oculi epi cūcta circūlustrare ⁊ epo referre
Ad m̄ dñt baptizare nec dñicū corpus di-
sp̄sare. nisi i necessitate. s. epo vel p̄sbyro
absentib⁹ ⁊ iubētib⁹. nec p̄nt calicē b̄ndice-
re. nō dñt et̄ inf̄ sacerdotes v̄l corā eis vel
supra ip̄os nisi eoz iussu sedere. p̄nt tñ in
puetu p̄sbyteroz rogati p̄dicare. **D**iacon-
es tenēt loca q̄ternioz q̄ ap̄d gētiles erāt
Gane sic i canone legif. diacon⁹ cū ordi-
nat sol⁹ eps q̄ eū b̄ndicit man⁹ sup caput
illi⁹ iponit. qz nō ad sacerdotiū. s̄ ad miste-
riū. i. ad diaconatū p̄secrat. i. ordiat. In
actib⁹ tñ ap̄loz ita legif. **H**os statuēti añ
p̄spectu ap̄loz ⁊ orātes imposuēti manus
sup eos. In q̄ oñdī nō solū ep̄m. verūet̄
p̄sbyteros tñc astātes debē man⁹ sup dia-
conū dū ordinat iponere. **Q**uāqđ em̄ plus
pōt p̄cari sol⁹ eps q̄ plures apli. iponen-
tes em̄ manū nō dāt sp̄m̄ sc̄m̄. s̄ orāt vt su-
per eos veniat. **C**ū igit̄ v̄sus oim̄ donoꝝ
nō sit i vno. s̄ i plurib⁹. merito plures ma-
nus imponēt. ⁊ vnus q̄sq; dñm dep̄cet. vt
p̄tē de sp̄sctō tribuat ordinādo ad instar
moysi d̄ cui⁹ sp̄s dñs dedit septuaginta vi-
ris. **I**deo aut̄ sit man⁹ impositio sup ordi-

nandos. qz p̄ manū opa. p̄ digitos sc̄tis pi-
rit⁹ dona. p̄ caput ⁊ o mēte intelligimur
recte ḡman⁹ imponūf. qz donis sp̄scti
in mēte ibuti ad opa xpi mittunt̄. **D**e ma-
nus impositionē s̄b ti. de epo dicit̄. **S**i cuz
diacono man⁹ iponat q̄rit̄ q̄re qñ postea
sit p̄sby ei man⁹ imponit̄ iterato ⁊ r̄ideo. qz
p̄ p̄secrationē trāsit d̄ ope ad opus. i. d̄ mi-
nisterio ad dei imolatōnē. qđ sic nec illud
nisi gr̄a d̄i adiuti agē nō valem⁹. **S**uspen-
sio ⁊ o manuū sit dū ōro sup caput effūdi-
tur ordinādi. **E**t nō qm̄ tñc ⁊ sup p̄firmas-
tos i frōtib⁹ ⁊ cū sal ⁊ aqua. palle altaris
vestes sacerdotales. ⁊ hm̄i b̄ndicunt̄. iō
h̄ manuū suspēso sit qz vtus qđā manib⁹
p̄secratis inest. q̄ q̄si suscitāt dū b̄ndictio
cū hm̄i manuū suspēsiōe sup res effūdit̄
b̄ndicēdas. **C**ū apls monēs discipulū in-
q̄t. **D**oneo te vt resuscites gr̄am dei q̄ ē i
te p̄ impositionē manuū meaz. ij. ad **C**hi-
mo. j. c. vt sic cor⁹ p̄ affectū. sic corpe p̄ su-
spensionē manuū deuotō excitet̄. **N**ō em̄
solū i reb⁹ aliat̄. verūet̄ in inanimat̄ vir-
tus cōsistit. **U**n̄ nōnulli asserūt qz virtute
tēpli si qđ illud ex deuotōe ingredit̄ vena-
lia i eo delent̄. **R**ursus suspēso hm̄i i p̄-
latiōe exorcismoꝝ potissime fit. q̄si sacer-
dos ipo corpis actu fugādo dyabolos ⁊
tute p̄secratiōis manuū cōminet̄. **T**ertio
pōt dici qz disp̄satio sacramētoꝝ soli deo
p̄ncipalr̄. ministris ⁊ o ecclie ministerialit̄
cōpetit. ipi em̄ nihil a se. s̄ a xpo p̄ncipalr̄
agente h̄nt. qz ḡ in sacroꝝ disp̄satiōe. ve-
stiū vel aque ⁊ hm̄i b̄ndictiōe seu p̄secra-
tione aliq̄ spiritali sanctificatio cōfertur.
quā ministri d̄ suis meritis nō p̄fisi dñt ab
ipo deo corde ⁊ ope postulare. cōgruū est
h̄ p̄ eleuationē seu suspēsiōnē manuū p̄ q̄l
opa intelligunt̄ exp̄m̄. **U**n̄ **T**renorū. iij.
Leuem⁹ corda n̄ra cū manib⁹. **D**iaconus
dalmatica vtiē vt discat occultā rōnē sub-
limiū indagare. **U**n̄ in quib⁹dā ecclesijs
ea non nisi in festis vtiē. qz discipuli subli-
mia nō intellexerūt. nisi postq̄ dñs ē glo-
rificar⁹. **E**t vtiē ea sine alba. tpe oblatōis
⁊ lectiōis tantū. sic statuit 303imus papa.
Ad h̄ diacono cū ordinat̄ tradit̄ s̄b cer-
tis verb⁹ skola ⁊ codex euāgelij. q̄ res ⁊ h̄-
ba sūt h̄ sacri substātialia. certa sunt d̄ so-
lennitate **I**deo aut̄ skolā accipit. qz euāge-
liū qđ p̄ xpi iugū figurat̄ lectur⁹ est. **H**oc

Liber XX Secundus

officio utriusque corporis et sanguinis christi discretim dispensat. et quod ad orandum et vigilandum suum exemplum alios hortatur. Christus vero hoc officium exercuit quoniam post cenam sacramentum corporis et sanguinis sui propriis manibus suis discipulis dispensavit. et iterum quoniam apostolos hortatus est ad orandum dicens. Vigilate et orate. Et quoniam euangelium predicavit.

De sacerdote.

Sacerdotalis ordinis institutio a veteri lege exordium sumpsit. Dominus namque legem precepisse moysi. Applicam inquit fratrem tuum aaron ad te cum filiis suis de medio filiorum israel. ut sacerdotio tibi fungantur. Exiit ergo moyses aaron in maiorem sacerdotem. filios vero illius in minores. Unde propheta inquit. Moyses et aaron in sacerdotibus eius. id est primi et summi inter sacerdotes fuerunt. Ipse enim moyses prior fuit quam aaron ordine. et maior administratione. hinc est quod moyses illum instruebat et tamquam minorem redarguebat. sed quod ad consecrationem sacerdotalis pares fuerit. Moyses autem non offerebat hostias. sed solum vota pro populo. Unde legem etiam sacerdotes fuisse legunt. unde melchisedech iustus sacerdos dei altissimi legem extitisse. cui decimas ex omnibus spoliis abraam tantquam sacerdoti persoluit. Erant autem multi minores sacerdotes quos chanaanicos communiter appellabant. et unus erat summus sacerdos quem vocabant specialiter arabarchum. Sed et david vigintiquattuor summos sacerdotes instituit. sedecim de eleazar et octo de ythamar. quibus tamen omnibus unus prefecit quem statuit principem sacerdotum. et singulis pro sorte vicis sue diuisit hebdomadas. quoniam octaua puenit abie. de cuius genere zacharias pater iohannis baptiste descendit. In nouo quoque testamento christus maiores et minores sacerdotes constituit. videlicet. xii. apostolos. et. lxxii. discipulos pro apostolos electos quos permittebat binos et binos in omnem civitatem et locum quem ipse erat venturus. Sicut enim deus per moysen summos pontifices regendis populis in lege precepit et ad eorum societatis et operis adiumentum sequentis ordinis viros et sancte dignitati elegit. nam in eleazaro et ythamar filiis aaron paternam transfudit plenitudinem abundantiam ut ad hostias salutes et frequentioris officii sacra mysterium sufficeret sacerdotum.

et sicut in heremo per. lxx. viros prudentium mentes moysi spiritum propagavit. quibus ille usus in populo innumerabiles multitudines facile gubernaret. sic et christus apostolis suis discipulos addidit quibus illi totum orbem scriptis predicationibus replerunt. sic et alia in pontificali sub ordinatione sacerdotis habent. Apostolorum itaque vices maiores obtinent sacerdotes. id est. episcopi qui dicuntur summi. discipulorum vero minores. id est. presbyteri. Petrum autem quasi in summum sacerdotem elegit. ei per omnibus claves regni celorum tradens. et ipsum per ceteris ponens caput et fidei fundamentum indens. Tu es petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam: iuxta illud propheta. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii etc. Apostoli vero episcopos presbiteros et levitas ordinaverunt. sicut in prophetismo huius priorum dictum est. Sacerdotes ergo sunt successores. lxx. viros quibus dominus moysi spiritum propagavit. et. lxx. discipulorum. sicut episcopi sunt vicarii moysi et apostolorum. Ceterum secundum ysidorum. presbiter grece. latine senior interpretatur. non modo per etatem vel decrepita senectute. sed propter honorem et dignitatem quam acceperunt. Veneratus enim venerabilis est. et cani sunt sensus hominis. Unde et dominus inquit ad moysen. Congrega mihi. lxx. viros de senioribus israel. quos tu nosti quod senes sint populi et magistri. Presbyter quoque secundum hieronymum. nomen est etatis. episcopus vero dignitatis. Porro sicut in libro numerorum legimus in moysi precipi ut eligat presbyteros. id est. seniores. Unde in puer. etc. Gloria senis est canities. Nec vero canities sapientiam designat. de qua scriptum est. Canities hominum prudentia est. Cumque negotiis et eo amplius annis ab adama usque ad abraham vixisse homines legimus. nullum alium populum est appellatus presbiter. id est. senior nisi abraham. qui multo paucioribus annis vixisse convincitur. Non ergo propter decrepita etatem. sed propter sapientiam presbiteri nominantur. Hinc est quod illi duo iudices qui falso iudicaverunt susannam presbyteri vocati sunt. Qui autem presbiteri nunc nuncupantur. olim principes populi ut chore dathan et abiron. vel magistratus aut magistri templi. ut nicodemus et gamaliel dicebant. Dicitur autem presbiter quasi alius vivendi probens iter. vel probens beatum iter. videlicet populo de exilio mundi a patria paradisi. De presbytero etiam dicitur scriptum. de episcopo. Sacerdos vero antistes dicitur est. quoniam ante stat et supra se nullum in ecclesia habet.

Dicitur qz sacerdos a sacrificando. qz cōse-
crat et sanctificat. **U**n etia dicitur sacerdos qz
fac dās. vel sacer dux. vt ait Beda et gre.
in pastorali li. ij. c. xviij. Sacerdos etiam
dicitur iusticie cultor. iuxta illud. **C**ui merito
qz nos sacerdotes appellat. **I**n plerisqz lo-
cis sacerdotes capellani vocant. **N**ā anti-
quitus reges francie ad bella pcedentes
capā bti Martini secū portabat qz sub qz
dam tentorio fuabat. qd ab ipā capā di-
ctū est capella. et clerici in quorū custodia
ipā capella erat. inde capellani dicebātur
et pnter ab illis ad cunctos sacerdotes no-
men illud in quibusdā regionibz est trans-
fufum. **S**unt etia qz dicunt qz antiquitus in
expeditōnibus in tentorijs fiebant domū
cule de pellibz caprarū sup tectē. in quibz
misse celebrabāt. et inde capelle nomē tra-
ctū est. **S**acerdotes xpo gentiliuz flammies
dicebant. sicut in phemio hz ptis dictū ē
Presbyteri vices gerūt ediliū qz apud gē-
tiles fuisse noscunt. **S**ane fm canonicā
traditionē pbr cū ordinat epō eū bndicē-
te et manū bndictoriā supra caput eius te-
nente etia eos pbyteri qz pntes sūt manus
suas iux manz epī teneant supra caput il-
lius. spūs sanctū inuocantes. **Q**ue manus
ipositio opm scilicet pūs exercitationē signi-
ficat. **N**ā p caput mens accipit. p digitos
spūs sancti dona. p manz opa figuram. qua-
re aut fit manz impositio cū facta fuerit cū
in diaconū ordinaret. dictū est sb ti. d dia-
cono. **U**ngūt etia manz pbyteri oleo in
sui ordinatōe. d qz i pte pma sb ti. d vinctōi-
bus dictū est. **S**acerdotes vicē gerūt xpi
dū p ptis obsecrant. et p pniām recōcili-
ant pctōres. mediatores em sunt int deuz
et hoies. put sb ti. se. plenū oñdef. **H**i sto-
lā sup vtrūqz hūez captiūt. vt ex b se par-
ma iusticie eē munitos intelligāt put i se.
pte sub ti. d stola dicef. **A**ccipiūt qz d ma-
nu pōntificis calicē cū vino et patenā cū ho-
stia. qtenus his instris ptātez se accepisse
cognoscant. placabiles hostias et corpus
et sanguinē xpi offerēdi. **U**n epus b tribu-
ens dicit. **A**ccipe ptātem offerre sacrifici-
um deo missamqz celebrādi tā p viuis qz
p defuncti in noie dñi. **H**oc ordine nullus
ieclia celsior ē. epīs tñ qdā supaddita est
ptās. sic in primo ti. dicef. et i hz ptis pro
hemio factū est. ne si eadē ptās passum pe-

nes omēs sit obedientia soluat et scandalū
generet. **N**ō aut vocat a misterio qz or-
dinatoz ordinatū in sacerdotē cōmunicāf
osculat. diaconz xpo vel subdiaconi ordia-
ti cōicantes osculātur manū ordinatoz.
Ratio diuersitatis est. pmo vt p b ordinū
notef distinctio. put in quarta pre sub ti.
de cōmunicatiōe sacramenti dicef. **S**cdo
qz pontifex osculando sacerdotē denotat
qz ille ad equalitatem ordinis recipit qz
ad sacramentū eucharistie psecrande. qd
est sacramentum amoris qz p osculū signi-
ficatur. **D**iaconus xpo et subdiaconus nō
recipiunt ad talē equalitatē. sed ad imita-
tionem bone opatiōis que ex charitate p-
cedit. et qz fm **G**reg. p manus osculū desi-
gnatur. **S**ane ei qz in pbyterz ordinat tra-
dūtur sub certis verbis stola et casula. calix
cū patena. et etia iungit. qz res xba sūt bu-
iusmodi sacramenti substantia. cetera xpo
pcedētia et sequentia de solennitate sunt.
Porro sicut ait bñs **A**ug. sacerdotes sci-
re dñt libz sacramētoz siue missale. lectō-
nariū. antiphonariū. baptisteriū. cōpotū
canones penitētiales. psalteriū. omelias.
p circulū anni diebz dominicis et festiuis
aptas. ex qbz oibz si vnū defuerit sacer-
dotis nomen vix in eo cōstabit. **Q**uāgnz
etia dionisius inqz. **S**ubstantia summi sa-
cerdotij sunt eloquia diuinitus tradita. i.
vera disciplina seu scia diuinaz scriptura
rū. **E**t ppha. **T**u sciam repulisti et ego te
repellam ne sacerdotio mihi fungar. **N**ō
debent em discere qui ex officio alios dñt
docere. **D**e pmissis xpo libris et omelijs in
phemio. vj. ptis dicitur. **I**te qz sint cano-
nes penitētiales. et vtz sacerdos penitē-
tias in illis diffinitas valeat moderare. et
qz sacerdotes scire optet diximz i aureo re-
portorio nro sub ti. d pe. et re. **D**e cōpoto
in finali pte dicemus. **H**oc officiū xps ex-
ercuit qn post centa panem et vinū i corpus
et sanguinē suū diuina xtute conuertit. d.
aplis. **A**ccipite et comedite hoc est corpus
meum etc. **E**xcellentius quoqz hoc officio
vsus est cum pro peccatis humani generis
seipsum in ara crucis obtulit patri. idem
episcopus sacerdos et hostia et adhuc glo-
riosius implet dum sedens ad dextraz pa-
tris interpellat p nobis.

De episcopo.

*Nota in que fuerit
Dotes scire tenentur*

Nota hoc

Propter ea que specialiter officio episcopali incumbit episcopus inter ordines i sacris canonibus connumeratur. Episcopus autem nomen plus sonat oneris quam honoris. Nam episcopus grece superintendens interpretatur latine. speculatoris officium gerens. Nam propositus in ecclesia speculator dictus est. iuxta quod dominus inquit propheta. fili hominis speculatore de di te domui israel. ut plebi sibi committere non negligenter incubat. sed vitam et mores eorum cum cuncta diligenter perspicit. Quia ergo episcopus speculator est. ideo ex institutione clementis primi. cathedra siue locus eius in ecclesia altior est ut superintendat et populum custodiat. omnemque conspiciat et illi cuncti. sic et vinitori altior locus est pro vinea custodienda. Ob hoc inquit apostolus. qui episcopus desiderat bonum opus desiderat. non dixit honorem sed opus. quoniam episcopus non tam ut possit quam ut possit eligi. Rursus falsistorum episcopi spirituali iurisdictione annexam pontificali dignitati designat. quam exercere diffiniendo non debet. nisi pro tribunali sedens. quod probatur ex verbis domini dicentis in euangelio. Supra cathedram moysi sedet scribe et pharisei qui dixerint facite etc. Per scabellum vero temporalis potestas significatur que subiecta esse debet spirituali. sicut probant Gregorius papa. et Innocentius. iij. in sua epistola decretali. et a spirituali per disciplinam correctionis conculcatur quando a vero exorbitat per peccatum. Unde psalmista. Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Pontifex vero princeps sacerdotum est. quasi pos et via sequentium factus. Ipse etiam summus sacerdos. ipse etiam pontifex maximus nuncupatur ut promissum est. Ipse namque efficit sacerdos atque levitas. ipse officia et ecclesiasticos ordines distribuit et disponit. et per ordinatorem est in cunctis. Ipse quod unusquisque facere debeat ostendit. Antea autem pontifices et reges erant putatum est in prima parte sub titulo. de consecra. Maior enim hoc erat consuetudo. ut rex et sacerdos et pontifex esset. Unde et romani imperatores pontifices dicebantur. Dicitur etiam per sul. quoniam in consilio persistet. Præter antistites quia alios status preminet populo. Vel ab anti quod est. quoniam hereticis prædicat ut pastor lupis. Ordo episcopalis vero processit dictum est in premissis

huius partibus. Sane consecratio episcopalis in qua spiritus sanctus digne sumenti datur spiritus in die dominica et hora tertia fit. quoniam episcopi vice apostolorum obtinent. quibus in die penthecostes et hora tertia spiritus sanctus datus est. Non tam men potest quod in episcopo consecrari die illa qua in presbyteris ordinatur. Sed et iuxta canonum statuta episcopus cum ordinatur. coprovinciales episcopi convenire debent cum metropolitano. et duo episcopi ponant et teneant euangeliorum codicem super caput et cervicem eius siue super humeros. uno super eum fundente benedictionem. reliquos omnes episcopi qui assunt manibus suis super caput eius tangant. Si quidem teneat liber super caput eius. primo ut dominus firmet euangelium in corde ipsius. Secundo ut per hoc intelligat cui labori et oneri subiiciatur quod de hoc huiusmodi. i. omnis presbyter vel presbyter meritis afficitur quam honoribus gaudeat. Tertio ad notandum quod potius euangelice predicationis est circumquaque ferre pigere non debet. Quarto ad monendum illum ut magis solito iugo subiacet et obediat euangelico. Tria autem episcopi administrationem coputato metropolitano prestantia requirit ratione et exemplo. Ratione ne tantum beneficium videatur furtive prestitum. et ut pro illo pariter preces ad deum effundant. Exemplo quod et iacobus frater domini a petro et iacobo et iohanne apostolis ordinatur est episcopus hierosolimitanus. Banus vero impositio superstit exordium ab ysaac qui dum iacob benedixit ipse sibi manum. et moyses iosue cum esset populo profecit. et dominus apostolis cum eos principes mundi constituit. Sed et ipsi apostoli per manus impositionem spiritus sancti dederunt. Item manus impositione dictum est sub titulo. de diacono. Reterum circa episcopi ordinationem sciendum est. quod ipse sabbato hora vespertina examinatur de moribus et statu preterite vite. ubi ter benedictio petitur ut sancta trinitas in ordinatione plesse mostretur. Hanc vero sequenti examinatur de futura conversatione et fide ex primitiue ecclesie institutione propter suspectos in fide moribus et conditione. et vngunt caput eius et manus de quo dictum est in prima parte sub titulo. de consecra. Deinde vngunt manus eius et datur ei mitra in capite in signum quod benedictionem omnium gentium dedit illi et testium suum confirmavit super caput eius. Dantur etiam ei baculus et annulus. de quibus in sequenti parte dicetur. Singula autem cum propriis verbis traduntur et fiunt. Que verba et capitis et manu

um vinctio. et pollicū confirmatio. baculi et annuli atq; euāgelij traditio sunt huius sac-
menti substantia. cetera sunt solennitatis.
De euāgelij et baculi traditioe et q̄re p̄se-
cratus equū albū seu albis coopertus equi-
t at dictū est in p̄dicto ti. de consec. Confe-
cratur autē ep̄s inter eplam et euāgelium
nec pōt die sue cōsecrationis ordines cele-
brare. q̄ ip̄e tūc non celebrat. s̄ celebrat
p̄ncipaliter celebranti. papa tñ q̄ añ hym-
num angelicū consecrat hoc posset. q̄ ip̄e
missar solennia p̄ficat cōsecratus. **D**iffert
autē inf̄ ep̄os et sacerdotes. q̄ l̄z sex sint q̄
cōiter p̄tinent ad oēs sacerdotes. vicz ca-
thezizare. baptizare. p̄dicare. cōficere sol-
uere ac ligare. tñ ad pontificē nouē specia-
liter spectant. s̄ clericos ordinare. x̄ginēf
b̄ndicere. pontifices cōsecrare. man⁹ ipo-
nere. basilicas dedicare. degradādos de-
ponere. sinodos celebrare. crisma p̄ficere
vestes et vasa sacrare. **S**unt et alia q̄ ad of-
ficiū episcopale p̄tinent. puta in frōte cris-
mare. b̄ndictionē solennem añ pacem da-
re. et similia. **V**erūtamen et maiores et mi-
nores sacerdotes cōmuniter in q̄busdam
vicem gerunt summi pontificis. i. x̄pi. dū
vicz p̄ peccatis obsecrant et p̄ penitentiaz
reconciliant p̄ctōres. **U**nde ap̄lus. **D**eus
erat in x̄po mundū sibi reconcilians. et po-
suit in nobis verbū recōciliationis. obsec-
mus ḡ p̄ x̄po reconciliemini deo. **M**edi-
atores em̄ sunt sacerdotes inter deū et ho-
mies. dū et p̄cepta dei p̄lo deferūt p̄dicā-
do. et vota p̄li deo porrigūt supplicando.
q̄ circa tales dñt existere vt et deo grati et
hoib⁹ sint accepti. **N**am vt ait alexāder
papa. x̄pi sacerdotes quāto digniores fu-
erint tanto facilius in necessitatibus p̄li
p̄ q̄bus clamāt exaudiunt. **E**t sic dīc apo-
stolus. **M**ediator nō est vnus et discor-
des reconciliare non pōt q̄ simul vtriusq;
societatis et amicitie vinculo nō est p̄coris.
Si em̄ is q̄ displicet ad intercedendū mit-
titur. irati animus ad deteriora puocat.
Ep̄s q̄z et sacerdos noie p̄sbyteri intelli-
gunt. sicut p̄ ex his q̄ ad titū ap̄ls sc̄psit.
que eundē et ep̄m et p̄sbyterū nominauit.
Nō autē idē sit ep̄s et p̄sbyter multis rōni-
b⁹ cōprobat. **P**̄sbyteri a filiis aaron in
vet̄i testō sumpserūt exordīū. ep̄i x̄o ab
ip̄o aaron. **Q**ui x̄o tūc vocabant sacerdo-

tes nūc p̄sbyteri dicunt. q̄ tūc p̄ncipes sac-
dotū. nūc ep̄i noiant. **H**odie autē iō diuer-
sa sunt vocabula vt ep̄s nō dicat p̄sbr. vt
ecōtra. qm̄ antiq̄tus qm̄ pietati studebant
p̄sbyteri in omni loco ordinabant. et ap̄d
iudeos q̄ p̄lo p̄erāt p̄sbyteri dicebant. **I**s
nomē honoris accipiētes vocabāt et ep̄i
ab illo ope q̄d iplere videbāt. eo q̄ p̄side-
rare hēbāt q̄cūq; ad pietatis cultū fuerāt
p̄stituta. **H**ic et hieronimus sic ait. **O**lim
i. p̄sbr. q̄ et ep̄s. et añq; dyaboli instictu stu-
dia siue dissensioēs in religiōe fierēt. et di-
ceret in p̄lis. ego sum pauli. et ego suz ap-
pollo. ego cephe: cōi p̄sbyteroz cōsilio ec-
clesie gubernabant. **P**ostq̄ autē vnusq; eos
q̄s baptizauerat suos esse putabat nō
x̄pi. in toto orbe decretū ē vn⁹ de p̄sbyte-
ris supponere. **E**p̄i ḡ nouerūt se magis
p̄suetudine q̄ dispensatione offīce x̄itari.
p̄sbyteris esse maiores. **A**ug. x̄o dīc q̄ añ
q̄ fm̄ vocabula que vsus obtinuit ep̄s sit
p̄sbytero maior. **A**ugustinus tñ h̄iero-
nimo minor est. **H**oc officiū x̄ps exercu-
it qm̄ manus sup̄ capita discipuloz leuās
eis b̄ndixit dīcēs. **A**ccipite spiritū sanctū
quoq; remiseritis p̄ctā remittunt̄ eis et c.

Incipit liber tertius de indumentis seu ornamētis sacerdo- tum atq; pontificū et alioz ministroz //

De quotidi-

ano vsu nō est vestib⁹ sa-
cris vtendū ad noranduz
q̄ sicut mutationē habīt⁹
fm̄ l̄ram facim⁹: ita et fm̄
spiritū agam⁹. **N**ō ḡ cum
vestib⁹ cōmunis vite vsu

pollutis in sc̄ta sanctorū ingrediamur. sed
cuz p̄scia munda et vestib⁹ mūdis et sacris
dñi sacra tractem⁹. vñ stephan⁹ papa sta-
tuit sacris vestib⁹ non nisi in eccl̄asticis et
deo dignis officiis vti. et **E**zech. xliij. **N**ō
sc̄tificabūt p̄lm̄ i vestib⁹ suis. **H**abz ḡ fm̄
h̄iero. religio diuina alterz bitū in eccl̄ia-
sticis officiis: aliū in cōi vsu. vt cūcto p̄lo
x̄piano exemplū p̄beat bone conuersatio-
nis. quatenus loti prius sordes noui x̄po
e 5